

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2012

Bc. Michaela Pekařová

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Podniková ekonomika

Hospodaření Města Turnova a jeho vliv na podnikatelské prostředí

Management of City Turnov and its impact on business environment

Číslo závěrečné práce

DP-EF-KFÚ-2012-37

Bc. Michaela Pekařová

Vedoucí práce: PhDr. Ing. Helena Jáčová, Ph.D., KFÚ

Konzultant: Ing. Miroslav Šmirus, MěÚ Turnov, tajemník

Počet stran: 103

Počet příloh: 0

Datum odevzdání: 30.4.2012

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci, 23.04.2012

vlastnoruční podpis

Anotace

Předmětem diplomové práce „Hospodaření Města Turnova a jeho vliv na podnikatelské prostředí“ je podání přehledu o příjmech a výdajích Turnova a podpoře ekonomických subjektů na jeho katastrálním území.

Hospodaření Turnova a podnikatelské prostředí se i za přispění finančních podpor ze strany státu a Evropské unie značně zlepšilo a výrazně došlo k zefektivnění v mnoha oblastech. Stále je však mnoho bodů, kde má Turnov rezervy a mohl by dosáhnout lepších výsledků a tím i zvýšit efektivnost jeho hospodaření. To platí i v případě podnikatelského prostředí na jeho území. Účelem práce bylo nalézt tyto další možnosti a podat tak přehled o způsobech vedoucích k dalšímu rozvoji a zefektivnění nejen Turnova, ale i jeho prostředí pro podnikání. S úspěchem lze říci, že bylo nalezeno hned několik možností, díky kterým by se Turnov, včetně jeho podnikatelského prostředí, mohl v budoucnu ještě více rozvíjet.

Klíčová slova

územní samospráva, veřejný rozpočet, Euroregion Nisa - Neisse – Nysa, Regionální operační program NUTS II Severovýchod, financování, podnikatelské subjekty, operační programy

Annotation

The subject of the thesis, "Management of City Turnov and its impact on the business environment" is an overview of income and expenditure of Turnov and support businesses in the land registry.

Management of the City Turnov and business environment has been improved considerably and significantly in many areas with the contribution of financial aid from the State and the European Union. But there are still many points where Turnov has reserves and could achieve better results and thus improve the efficiency of its economy. This also applies even in case of the business environment in its territory. The purpose of this study was to find other options and give an overview of ways leading to further development and streamlining not only of Turnov but also of the environment for business. With success we can say that several options were found, in which could Turnov and its business environment be developed in the future.

Keywords

local government, the public budget, the Euroregion Nisa - Neisse - Nysa, the Regional Operational Programme NUTS II Northeast, funding, business entities, operational programs

Předmluva

Téma mé diplomové práce jsem si vybrala z důvodu mého zájmu o Město Turnov, ze kterého pocházím a doposud zde žiji. Zajímalo mne, jak Turnov hospodaří se svými prostředky a jaké možnosti mají podnikatelské subjekty v tomto městě. Předmětem mé práce bylo zjistit způsob hospodaření Turnova, jeho podpora podnikatelských subjektů, kteří na území města podnikají a jejich možnosti v získávání finančních prostředků. Jako cíl jsem stanovila naleznutí dalších možností, jak pro Turnov a jeho hospodaření, tak pro podnikatelské subjekty.

Poděkování

Chtěla bych touto cestou poděkovat vedoucí své práce, PhDr. Ing. Heleně Jáčové, Ph.D., za její cenné rady a připomínky, které mi pomohly při psaní této práce. Dále bych chtěla poděkovat panu Ing. Miroslavu Šmirausovi, tajemníkovi Města Turnov, za poskytnuté materiály a informace, které mi také pomohly při psaní této práce.

OBSAH

Seznam zkratek a značek	11
Seznam tabulek	13
Seznam obrázků	14
Seznam grafů	15
Úvod	16
1 Územní samospráva České republiky	18
1.1 Vývoj územní samosprávy v ČR	18
1.2 Předpoklady fungování a organizace územní samosprávy	20
1.2.1 Obec a její postavení v ČR	20
1.3.1 Rozdělení obcí dle výkonu státní správy	22
1.3.2 Kraj	24
2 Veřejné rozpočty a financování měst a obcí	27
2.1 Rozpočet	27
2.2 Rozpočtová soustava	28
2.3 Skladba rozpočtové soustavy	28
2.3.1 Soustava veřejných rozpočtů	28
2.4 Státní rozpočet	30
2.4.1 Územní rozpočty	31
2.4.2 Soustava mimorozpočtových fondů	33
2.4.2 Rozpočty veřejnoprávních neziskových organizací	34
2.5 Výsledky hospodaření veřejných rozpočtů v roce 2010	34
2.5.1 Příjmy veřejných rozpočtů	37
2.5.2 Výdaje veřejných rozpočtů	41
2.6 Výsledky hospodaření jednotlivých veřejných rozpočtů v roce 2010	43
2.6.1 Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu	43
2.6.2 Výsledky hospodaření krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad regionů soudržnosti	44

2.7 Výsledky hospodaření územních rozpočtů v první polovině roku 2011	50
2.7.1 Celkové výsledky hospodaření krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad v první polovině roku 2011	51
3 Charakteristika Města Turnova a jeho rozpočet	55
3.1 Rozpočet Města Turnova	56
4 Analýza hospodaření Města Turnova	62
4.1 Hospodaření Turnova v roce 2010	62
5 Podpora podnikatelských subjektů ze strany města včetně využití fondů Evropské unie	68
5.1 Podnikatelské subjekty a živnosti v Turnově	68
5.2 Podpora podnikatelských subjektů ze strany Města Turnova	69
5.2.1 Cena týdeníku Ekonom	71
5.3 Projekty Turnova sloužící k podpoře podnikatelských subjektů	74
5.4 Projekty zaměřené na podporu podnikatelů v ČR	75
5.4.1 Podnikatelské prostředí Turnova a jeho podpora ze strany EU pomocí OPPI	77
5.4.2 Soutěž Podnikatelský projekt roku	83
6 Návrhy a doporučení pro zvýšení efektivnosti hospodaření Města Turnova a podpory podnikatelského prostředí	84
Závěr	94
Seznam použité literatury	97

Seznam zkratk a značek

a.s.	akciová společnost
ČR	Česká republika
č.	číslo
DPH	daň z přidané hodnoty
DSO	dobrovolné svazky obcí
ERN	Euroregion Nisa
EU	Evropská unie
FO	fyzická osoba
HDP	hrubý domácí produkt
Hl.m.	hlavní město
CHKO	chráněná krajinná oblast
ICT	informační a komunikační technologie
KC	kulturní centrum
KÚLK	Krajský úřad Libereckého kraje
MPB	Město pro byznys
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NUTS	Nomenclature des Unites Territoriales Statistique
odst.	odstavec
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OPPI	Operační program Podnikání a inovace
OPRLZ	Operační program Rozvoj lidských zdrojů
OPPS ČR – PL	Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Polskem
o.p.s.	obecně prospěšná společnost
p. b.	procentní bod
PF	privatizační fond
písm.	písmeno
p. o.	příspěvková organizace
PO	právnícká osoba
ROP	Regionální operační program

rozp.	rozpočet
RRRS	Regionální rada regionů soudržnosti
Sb.	sbírka
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFK	Státní fond kultury České republiky
SFRB	Státní fond rozvoje bydlení
SFŽP	Státní fond životního prostředí
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
SROP	Společný regionální operační program
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
VCT	Vzdělávací centrum Turnov
VHS	Vodohospodářské sdružení Turnov
v.o.s	veřejná obchodní společnost
VÚSC	vyšší územní samosprávné celky
ZFO	zahraniční fyzická osoba
ZŠ	základní škola

Seznam tabulek

Tabulka 1: Vývoj sald veřejných rozpočtů

Tabulka 2: Vývoj struktury salda veřejných rozpočtů v mld. Kč

Tabulka 3: Vývoj příjmů veřejných rozpočtů

Tabulka 4: Vývoj výdajů veřejných rozpočtů

Tabulka 5: Bilance příjmů a výdajů krajů (v mil. Kč)

Tabulka 6: Bilance příjmů a výdajů obcí a DSO (v mil. Kč)

Tabulka 7: Bilance příjmů a výdajů územních rozpočtů k 30.6.2011 po konsolidaci
(v mil. Kč)

Tabulka 8: Rozpočet Města Turnova v letech 2008 až 2010 (v Kč)

Tabulka 9: Porovnání jednotlivých oblastí plánovaných a skutečných nedaňových příjmů
(v tis. Kč)

Tabulka 10: Porovnání plánovaných běžných výdajů a jejich skutečného čerpání v případě
jednotlivých oblastí rozpočtu (v tis. Kč)

Tabulka 11: Porovnání plánovaných kapitálových výdajů a jejich skutečného čerpání v
jednotlivých oblastech (v tis. Kč)

Tabulka 12: Ekonomické subjekty, jejich jednotlivé projekty a získaná podpora v rámci
OPPI

Tabulka 13: Přehled sledovaných oblastí s návrhy na zvýšení efektivnosti hospodaření
v těchto oblastech

Seznam obrázků

Obrázek 1: Obce s rozšířenou působností v Libereckém kraji (stav k 1.1.2005)

Obrázek 2: Kraje České republiky

Obrázek 3: Zástupci nejlépe umístěných měst v Libereckém kraji

Seznam grafů

Graf 1: Vybrané druhy příjmů veřejných rozpočtů v letech 2008 až 2010

Graf 2: Srovnání jednotlivých příjmů a výdajů obcí a DOS v letech 2009 a 2010
(v mil. Kč)

Graf 3: Porovnání příjmů a výdajů Města Turnova v letech 2008 až 2010

Úvod

Město Turnov zaznamenalo v posledních letech výrazné změny. Přestože se před několika lety Turnov značně zadlužil, a to zejména díky investici do stavby Kulturního centra Střelnice, dokázal získat prostředky potřebné na projekty finančně podporované ze strany státu nebo Evropské unie, ale s podmínkou spolufinancování. Díky tomu došlo k výraznému rozvoji Turnova a jeho okolí. Veškeré změny pochopitelně ovlivnily kromě obyvatel Turnova i podnikatelské subjekty na jeho území.

Tato diplomová práce je zaměřena na hospodaření Města Turnova, jeho podporu podnikatelského prostředí a možnosti, které mohou využít, jak podnikatelské subjekty v Turnově, tak i samotné Město Turnov pro získání finančních prostředků na jejich rozvoj. Motivací pro zvolení tohoto tématu byl zájem o zjištění, jak Turnov nakládá se svými prostředky a zda lze jeho hospodaření ještě více zefektivnit. Dále bylo zajímavé zjistit, jak funguje oboustranná spolupráce mezi Turnovem a podnikatelskými subjekty na jeho území a jaké jsou jejich další možnosti.

Turnov patří mezi celky územní samosprávy České republiky. Proto bylo důležité zaměřit se nejdříve na samotnou územní samosprávu, které je věnována první kapitola diplomové práce. V této kapitole je představena struktura územní samosprávy ČR a její organizace, zaměřená zejména na obce a kraje.

Práce se z velké části věnuje finančním prostředkům, které jsou potřebné pro hospodaření. Druhá kapitola je proto celá věnována veřejným rozpočtům spolu s financováním měst a obcí. Tato kapitola umožňuje nahlédnout na příjmy a výdaje veřejných rozpočtů, a to státu, krajů, obcí a dobrovolných svazků obcí v období mezi lety 2008 až 2010.

Turnov je představen ve třetí kapitole, která je v úvodu zaměřena na jeho krátké představení a dále se již zcela věnuje jeho rozpočtu a představuje jakýsi náhled na rozpočet Turnova v letech 2008 až 2010.

Daší kapitola je věnována detailnímu hospodaření Turnova v roce 2010 a podává podrobný přehled všech oblastí jeho příjmů a výdajů.

Následuje podnikatelské prostředí Turnova, kterému je věnována pátá kapitola. Jsou zde uvedeny podnikatelské subjekty a živnosti, které se na území Turnova nacházejí a jejich podpora ze strany města. O podpoře podnikatelského prostředí svědčí i výhra Turnova

v oblasti Libereckého kraje v soutěži Město pro byznys. Součástí této kapitoly je i představení možností získání finančních prostředků z fondů Evropské unie, jež jsou určeny pro podnikatele. Jsou zde představeni jednotliví turnovští podnikatelé, kteří uspěli s žádostmi o tyto podpory.

Protože je v Turnově stále ještě spousta možností, které by Turnovu umožnily fungovat lépe a efektivněji, zaměřuje se poslední, šestá, kapitola na některé oblasti a uvádí jejich současný stav spolu s návrhy, které by mohly pomoci k dalšímu rozvoji Turnova.

Cílem práce bylo nahlédnout do hospodaření Turnova, způsobu jeho podpory podnikatelských subjektů a nalézt další možnosti, které by vedly k rozvoji, jak samotného Turnova, tak i podnikatelského prostředí na území města.

1 Územní samospráva České republiky

V rámci územní samosprávy nestátní subjekty spravují své záležitosti v mezích práva.

Těmto nestátním subjektům předává stát část výkonů veřejné správy.

Cílem této kapitoly je představit vývoj a organizaci územní samosprávy v ČR.

1.1 Vývoj územní samosprávy v ČR

Územní samosprávou se rozumí určitá forma veřejného vládnutí a správy. Občané mají právo provádět vlastní samosprávu. Dále mají právo na spravování daného území, které je menší než stát. Musí však vytvořit potřebné ekonomické podmínky, které jsou stanovené zákony a ústavou.¹

Prvky územní samosprávy lze nalézt již ve starém Římě a Řecku, kdy obě samosprávy představovaly autonomní hospodářské celky a disponovaly různými výsadami, které získaly.

V České republice se však snahy budovat územní samosprávu začaly projevovat až po roce 1848. V tomto roce se v návrhu Kroměřížské ústavy objevil požadavek na sebeurčení obcí ve všech záležitostech a další požadavky, které se týkaly zájmů obce. V roce 1849 byla tato práva uzákoněna Říšskou ústavou a byla vydána pravidla obecního zřízení s vysokou nezávislostí samosprávy na státu.

V roce 1863 byly vydány zemské zákony o obecním zřízení ve Slezsku a o rok později v Čechách a na Moravě.

Územní samospráva vznikala buď přirozeně, kdy obce a města vznikaly v místech, kde žil větší (popř. menší) počet obyvatel, nebo byla uměle vytvořena rozhodnutím případně dohodou mezi panovníkem a městy. V případě umělého vzniku se jednalo o vznik vyšší územní samosprávy, která v dané oblasti zahrnovala větší počet měst a obcí.

¹ Zpracováno dle: Peková, J.; Pilný, J.; Jetmar, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 987-80-7357-351-5.

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 získala územní samospráva několik podob, které byly převzaty zejména ze struktury územní samosprávy Rakouska-Uherska. V Čechách a na Moravě byly typy územní samosprávy v podobě obcí a okresů.

Na Slovensku měla území samospráva podobu okresů a žup a na Podkarpatské Rusi se jednalo o jednu župu.

Postupem času došlo ke sjednocení typů územní samosprávy do tří stupňů:

- 1) Obec či město,
- 2) Okres,
- 3) Země.²

Struktura územní samosprávy byla narušena v období 2. světové války, kdy se v různých regionech, kromě Protektorátu, vytvářely různé podmínky samosprávního hospodaření.

Po skončení 2. světové války došlo k postupnému potlačování funkce samosprávních orgánů, a to z důvodu vzniku národních výborů, které sloužily jako místní orgány státní moci a správy.

V roce 1945 byla vytvořena trojstupňová soustava národních výborů – místní, okresní a krajské národní výbory.

V roce 1949 došlo ke zrušení zemského zřízení a zrušení samosprávních postavení národních výborů znárodněním jejich majetku a včleněním jejich rozpočtů do státního rozpočtu.

Po roce 1989 došlo k postupnému obnovování územní samosprávy a jejímu odloučení od státní správy. Začátkem roku 1990 byly zrušeny krajské národní výbory a koncem téhož roku došlo ke zrušení národních výborů.

Od roku 2000 je Česká republika rozčleněna na obce a kraje. Jak obce, tak kraje působí jako samostatný právní a ekonomický subjekt a vystupují jako právnická osoba.

Rozdělení územní samosprávy se řídí dle zákona č. 1/1993 Sb., který je obsažen v Ústavě České republiky.

² Zpracováno dle Peková, J.; Pilný, J.; Jetmar, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 987-80-7357-351-5.

Červenka M. *Soustava veřejných rozpočtů*. Praha: Leges. 2009. 208 s. ISBN 987-80-87212-11-0

V současné době dochází k posilování územní samosprávy, což je důležitou součástí procesu prohlubování demokracie.

1.2 Předpoklady fungování a organizace územní samosprávy

Předpoklady fungování územní samosprávy jsou legislativní a ekonomické. V případě legislativních předpokladů se jedná o schválení potřebných zákonů.

Ekonomické předpoklady umožňují územní samosprávě hospodařit s určitou finanční autonomií. K ekonomickým předpokladům patří vlastnictví majetku, možnost získávat vlastní finanční prostředky a sestavování a hospodaření podle vlastního rozpočtu.

1.2.1 Obec a její postavení v ČR

Obec je základní územní samosprávný celek a je vždy součástí vyššího územního samosprávního celku. Obec je vymezena třemi základními znaky, kterými jsou území, občané a samospráva veřejných záležitostí v hranicích obce nebo-li působnost. Obec může mít vlastní majetek, hospodařit podle vlastního rozpočtu a je samostatně spravována zastupitelstvem. Dalšími orgány jsou rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce.

Vymezení území obce a její charakteristika se řídí výše uvedeným zákonem č.1/1993, který je obsažený v Ústavě ČR. Kromě tohoto zákona je obec definována i zákonem č. 128/2000 Sb. O obcích (obecních zřízeních).

Obec postupem času získala a stále získává významnější postavení ve veřejné správě, a to zejména z toho důvodu, že stát dlouhodobě převádí kompetence a odpovědnost zabezpečování více druhů veřejných statků na územní samosprávu.

Obec plní vlastní samosprávnou funkci, tzv. samostatnou působnost obce, kdy obec samostatně rozhoduje v různých oblastech veřejné správy.

Další funkcí obce je přenesená funkce neboli přenesená působnost, kterou vykonávají výkonné orgány obce, a to v oblasti státní správy. Obec se jako základní územní samosprávný celek rozkládá na jednom, popř. několika, katastrálních územích. Z hlediska

území se obce v ČR začleňují do správního obvodu okresu a do územního obvodu vyššího samosprávného celku – kraje.³

Dle zákona o obcích se obce rozlišují na:

- **obce, které nejsou městy,**
- **města,**
- **městys,**
- **statutární města,**
- **Hlavní město Praha.**

Obec, která není město - jedná se o menší obce, které se skládají z jedné nebo několika vesnic a přilehlých území.

Město - obec se může stát i městem. Město samostatně spravuje zastupitelstvo města, dále pak starosta města, rada města, městský úřad a zvláštní orgány města.

Městys - tento historický typ obce stojí mezi městem a vesnicí. Obec se stává městysem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.

Městys je samostatně spravován zastupitelstvem městyse a jeho dalšími orgány jsou rada městyse, starosta, úřad městyse a zvláštní orgány městyse.⁴

Příkladem městysů v Libereckém kraji jsou Holany a Zásada.

Statutární město - statutární města jsou vyšší správní jednotkou, jejichž území nebo jeho část je členěno na samosprávné celky – městské části nebo městské obvody, které mají vlastní orgány samosprávy. Statutární města jsou spravována zastupitelstvem města a jejími dalšími orgány jsou rada města, primátor, magistrát a zvláštní orgány města.

³ Zpracováno dle Peková, J.; Pilný, J.; Jetmar, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 987-80-7357-351-5.

⁴ Zpracováno dle Obce [online]. Brno: Ústav územního rozvoje, 2011 [vid. 2011-11-06] Dostupný z <http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

Statutárních měst je v České republice celkem 26. Jsou jimi například Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Mladá Boleslav, Jablonec nad Nisou a Prostějov.

Hlavní město Praha - Praha je hlavní město České republiky. Podle zvláštního zákona je zároveň také krajem a obcí. Hlavní město Praha se člení na městské části. Úkoly, které patří do samosprávy těchto jednotlivých městských částí plní v rozsahu stanoveném zákonem a Statutem hlavního města Prahy a v rozsahu odpovídajícím potřebám městských částí. Hlavní město Praha je samostatně spravováno zastupitelstvem. Její další orgány jsou například rada hlavního města Prahy, primátor hlavního města Prahy a Magistrát hlavního města Prahy.⁵

1.3.1 Rozdělení obcí dle výkonu státní správy

Podle rozsahu výkonu státní správy v přenesené působnosti zákon rozlišuje tyto kategorie:

- obecní úřad obce s rozšířenou působností (205 obcí),
- obec s pověřeným obecním úřadem (393 obcí),
- obec se základním rozsahem přenesené působnosti (6250 obcí).

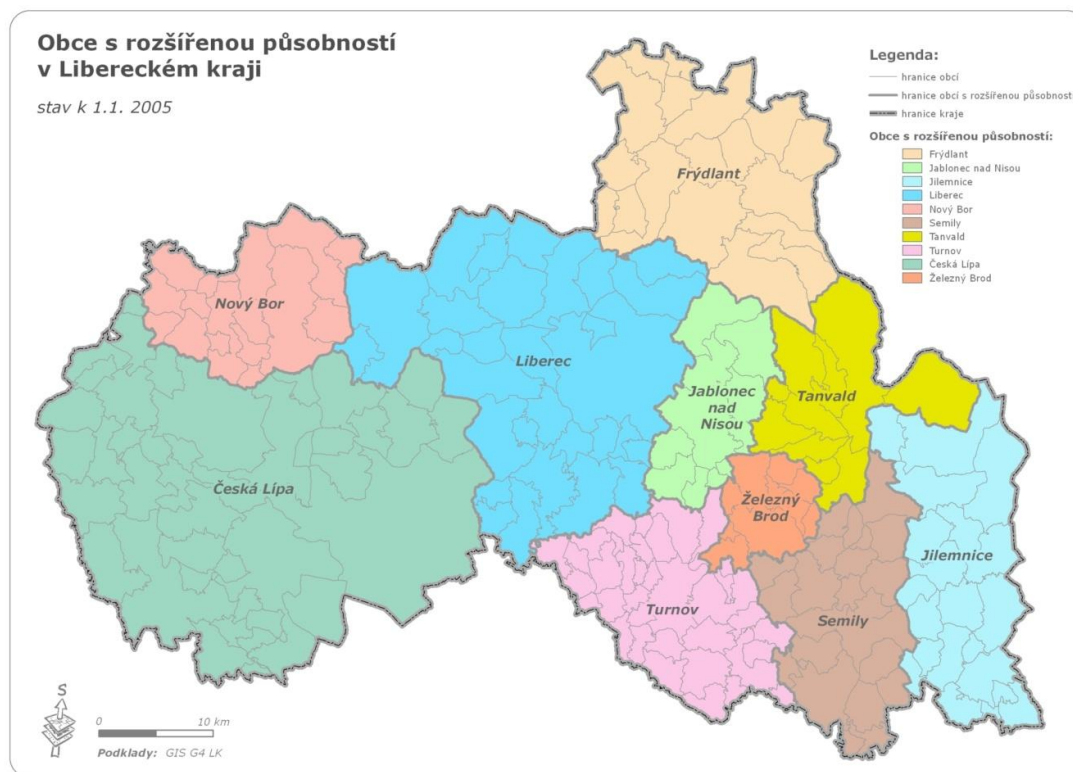
Obec s rozšířenou působností – obec III. typu

Novým typem obcí jsou obce s rozšířenou působností. Na tyto obce byly od 1.1.2003 převedeny činnosti Okresních úřadů, které zanikly na konci roku 2002. Obce s rozšířenou působností vykonávají státní správu v přenesené působnosti ve svém správním obvodu. V České republice je **205** obcí s rozšířenou působností.

Obce s rozšířenou působností jsou definovány zákonem č. 314/2002 Sb. a vyhláškou Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb., později vyhláškou č. 361/2006 Sb.. Každá obec má své území s jedním nebo více katastrálními územími.

⁵ Obce [online]. Brno: Ústav územního rozvoje, 2011 [vid. 2011-11-06] Dostupný z <http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

V Libereckém kraji jsou těmito obcemi například Jablonec nad Nisou, Liberec, Semily a Turnov.

Obrázek 1: Obce s rozšířenou působností v Libereckém kraji (stav k 1.1.2005)

Zdroj: Obce s rozšířenou působností v Libereckém kraji[online]. Liberec: Liberecký kraj [vid. 2012-1-26] Dostupný z <http://gis.kraj-lbc.cz/page2053>

Pověřený obecní úřad – obec II. typu

„Pověřený obecní úřad vedle přenesené působnosti základního rozsahu (podle § 61 odst. 1 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb.) vykonává další ve svěřeném rozsahu přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem. Pověřenému obecnímu úřadu jsou podřízeny mimo jiné odbor matriční a stavební úřad.“⁶

⁶ Obce [online]. Brno: Ústav územního rozvoje, 2011 [vid. 2011-11-06] Dostupný z <http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

Obec s pověřeným obecním úřadem je menší než obec s rozšířenou působností a spadá do správního obvodu dané obce s rozšířenou působností. V České republice je těchto obcí k 1.1.2010 evidováno celkem **393**.

Stát na tuto obec přenáší část svých pravomocí. Tyto pravomoci však nejsou v tak velkém rozsahu jako u obce s rozšířenou působností.

V Libereckém kraji jsou těmito obcemi například Lomnice nad Popelkou nebo Rokytnice nad Jizerou.

Obec se základním rozsahem výkonu státní správy

„Obec je základním územním samosprávným uspořádáním občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec spravuje své záležitosti samostatně. Státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti zasahovat jen tehdy, vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který zákon stanoví. Rozsah samostatné působnosti může být omezen pouze zákonem. Povinnosti může obec ukládat v samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou.

Orgány obce je vykonávána přenesená působnost v základním rozsahu ve věcech, které stanoví zvláštní zákony; v tomto případě je území obce správním obvodem.“⁷

V České republice je těchto obcí k 1.1.2010 evidováno celkem **6250**. Počet obcí se mění z důvodu jejich slučování nebo rozdělení.

1.3.2 Kraj

Kraj je nejvyšší územní samosprávný celek v České republice a zároveň je i veřejnoprávní korporace. Má vlastní příjmy vymezené zákonem, může stejně jako obec vlastnit majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu. Mezi další možnosti kraje patří například zřizování vlastních veřejnoprávních neziskových organizací a obchodních společností, do kterých

⁷ Obec [online]. Brno: Ústav územního rozvoje, 2011 [vid. 2011-11-06] Dostupný z <http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

vkládá vlastní majetek, možnost přijímat úvěry, půjčky a ručení vlastním majetkem a mnoho dalších.⁸

Jedním ze znaků vymezující kraj je jeho území, které je dané hranicí kraje. Dalšími znaky jsou občané kraje a právo kraje na vlastní samosprávu neboli samostatná (samosprávná) působnost.

V České republice funguje krajská úroveň územní samosprávy jako vyšší územní samosprávné celky (VÚSC) od 1.1.2001.⁹

Přesné vymezení kraje je uvedeno v zákoně č. 129/2000 Sb. O krajích (krajských zřízení) a v jeho pozdějších změnách. V právních vztazích vystupuje kraj svým jménem a nese odpovědnost, která z těchto vztahů vyplývá.¹⁰

Kraj je samostatně spravován zastupitelstvem kraje, které je vrcholným orgánem kraje s nejrozsáhlejšími rozhodovacími pravomocemi v rámci samostatné působnosti.

Dalšími orgány kraje jsou rada kraje, která je výkonným orgánem v oblasti samostatné působnosti, hejtman kraje, který zastupuje kraj navenek, výbory zastupitelstva kraje, jež jsou iniciativní a kontrolní orgány zastupitelstva kraje, komise rady kraje, které jsou iniciativní a poradní orgány kraje a krajský úřad, který je výkonným orgánem.¹¹

Kraj může spolupracovat s obcemi v rámci samostatné působnosti, ale zároveň obcím nesmí zasahovat do jejich samostatné působnosti. Oproti obcím, které mohou být členy svazu obcí, kraj v tomto svazu být nemůže.

⁸ Zpracováno dle Zákon č. 1/1993 Sb. - Ústava České republiky [online].[vid. 2011-11-06] Dostupný z <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

Peková, J.; Pilný, J.; Jetmar, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované vyd. Praha: ASPI,2008. 712 s. ISBN 987-80-7357-351-5.

⁹ Zpracováno dle Peková, J.; Pilný, J. ; Jetmar, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované vyd. Praha : ASPI,2008. 712 s. ISBN 987-80-7357-351-5

¹⁰ Zpracováno dle Zákon č. 129/2000 Sb. [online]. Praha: Parlament České republiky, 2000 [vid. 2011-11-06] Dostupný z [http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-Sb-zakon-o-krajich-\(krajske-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-Sb-zakon-o-krajich-(krajske-zrizeni).html)

¹¹ Zpracováno dle Peková, J.; Pilný, J.; Jetmar, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované vyd. Praha: ASPI,2008. 712 s. ISBN 987-80-7357-351-5.

Kraj může spolupracovat i s jinými kraji. Spolupráce probíhá na základě písemné smlouvy, která musí obsahovat zákonem vymezené náležitosti a musí být schválena příslušnými zastupitelstvy krajů.

Česká republika je od 1. ledna 2001 rozčleněna na **14 krajů**: Hl.m. Praha, Středočeský, Jihočeský, Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Královéhradecký, Pardubický, Liberecký, Vysočina, Jihomoravský, Olomoucký, Zlínský a Moravskoslezský.

Obrázek 2: Kraje České republiky

Zdroj: Kraje ČR[online]. Brno: GaREP, spol. s r.o. [cit 2011-11-07] Dostupný z <http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/kraje-cr>

2 Veřejné rozpočty a financování měst a obcí

Každá úroveň územní samosprávy včetně státu hospodaří podle svého rozpočtu.

Všechny rozpočty a mimorozpočtové fondy tvoří rozpočtovou soustavu, která je také nazývána soustavou veřejných rozpočtů.

Cílem této kapitoly je nahlédnout na rozpočtovou soustavu a její jednotlivé části se zaměřením na veřejné rozpočty a výsledky hospodaření těchto rozpočtů.

Oblast veřejných rozpočtů je od roku 2000 ošetřena těmito zákony:

- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech,
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,
- zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní.

2.1 Rozpočet

Slovo rozpočet pochází ze středověkého anglického slova „budget“, označující královskou brašnu, která obsahovala peníze určené pro veřejné výdaje.

Rozpočet opravňoval vládu vynakládat prostředky a vybírat daně. Později získal rozpočet komplexnější úlohu díky výraznému rozšíření vládních aktivit.

V současné době vláda vynakládá výdaje na velké množství cílů, jako jsou například ekonomický rozvoj a sociální cíle.¹²

Jedná se o finanční vztahy, pomocí nichž dochází v daném rozpočtovém roce k zabezpečení potřeb státu, krajů a obcí.¹³

¹² Zpracováno dle Rozpočet a jeho institucionální kontext - Překlad publikace OECD Řízení veřejných výdajů [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, [vid. 2011-11-08] Dostupný z www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/041_064.pdf

¹³ Zpracováno dle Červenka M. *Soustava veřejných rozpočtů*. Praha: Leges. 2009. 208 s. ISBN 987-80-87212-11-0

2.2 Rozpočtová soustava

Pohled na rozpočtovou soustavu se liší dle různých hledisek. Z pohledu **finančního hlediska** je rozpočtová soustava souhrnem veřejných rozpočtů, rozpočtových vztahů, orgánů a institucí napojených na veřejný rozpočet.

Druhým hlediskem je **institucionální hledisko**, které pohlíží na rozpočtovou soustavu z hlediska její struktury jako na soustavu orgánů a institucí starajících se o tvorbu, rozdělování a užití veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů.

Fondy různých úrovní tvoří finanční systémy. V případě státu se jedná o finanční systém státu, který je tvořen ze státního rozpočtu a mimorozpočtových fondů. V případě územních samospráv, jako jsou výše uvedeny obce a kraje, je vytvořen finanční systém příslušného článku územní samosprávy, který se skládá z rozpočtu, popř. mimorozpočtových fondů.

2.3 Skladba rozpočtové soustavy

Rozpočtová soustava je tvořena velkým počtem rozpočtů. Tyto jednotlivé rozpočty jsou součástí jedné ze třech soustav, ze kterých se skládá rozpočtová soustava.

Rozpočtovou soustavu tvoří:

- soustava veřejných rozpočtů,
- soustava mimorozpočtových fondů,
- rozpočty veřejnoprávních neziskových organizací.

2.3.1 Soustava veřejných rozpočtů

Soustava veřejných rozpočtů je tvořena státním rozpočtem (centralizovaný rozpočet), který má rozhodující postavení, a decentralizovanými rozpočty na úrovni územní samosprávy. Mezi decentralizované rozpočty patří rozpočty obcí a krajů.

Soustavu veřejných rozpočtů lze rozdělit i z hlediska vládních úrovní na národní rozpočty, státní rozpočet, rozpočty územní samosprávy a rozpočty veřejnoprávních neziskových organizací a veřejných podniků. Všechny tyto rozpočty se vyznačují relativní samostatností, která je však ovlivněna řadou faktorů. Rozpočty územní samosprávy jsou ovlivněny rozpočtovými pravidly v dané zemi, rozpočtovým určením daní a rozsahem kompetencí, které na ně stát přenáší.

Soustava veřejných příjmů je, až na výjimky (např. financování veřejných investic), budována na principu jednotnosti příjmů a výdajů.

Součástí každého rozpočtu je jeho vlastní příjmová základna. V průběhu let došlo k postupnému posílení vlastní příjmové základny rozpočtů územní samosprávy, přesto však nedošlo v případě rozpočtů nižších vládních úrovní a rozpočtů územní samosprávy k dosažení úplné soběstačnosti těchto rozpočtů.

„Mezi ústředním státním rozpočtem a rozpočty na nižších vládních úrovních včetně územní samosprávy dochází k přerozdělovacím procesům.“¹⁴

Veřejný rozpočet slouží k financování veřejných statků nebo-li k zajištění plnění úkolů příslušné vládní úrovně. Veřejný rozpočet má několik funkcí, které se odvíjejí od funkcí veřejných financí a jejich využití je závislé na vládní úrovni. Funkce veřejného rozpočtu spolu navzájem souvisejí a ovlivňují se.

Těmito funkcemi jsou:

- alokační funkce,
- stabilizační funkce,
- redistribuční funkce.

Důležitá je koordinace těchto funkcí, a to zejména z důvodu velkého počtu cílů, které obsahuje rozpočtová politika. Tyto cíle se mohou překrývat a mohlo by dojít ke zkomplikování při tvorbě efektivní politiky vedoucí k dosažení těchto cílů.¹⁵

¹⁴ Peková, J.; Pilný, J.; Jetmar, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s., s. 198. ISBN 987-80-7357-351-5.

¹⁵ Zpracováno dle Musgrave, R. A. ; Musgrave, P. B. *Public finance in theory and practice*. 5th edition. USA: McGraw Hill, 1989. 563 s. ISBN 80-85603-76-4.

Pohledy na veřejný rozpočet se mohou lišit podle několika hledisek. Pomocí těchto hledisek lze na veřejný rozpočet nahlížet jako na:

- peněžní fond,
- bilanci,
- finanční plán,
- nástroj řízení a veřejné politiky.¹⁶

2.4 Státní rozpočet

Státní rozpočet je centralizovaný peněžní fond, který je nejdůležitějším rozpočtem v rozpočtové soustavě. Pokud je na něj nahlíženo z hlediska legislativního, představuje právní normu. Státní rozpočet je nástrojem rozpočtové a fiskální politiky. Státní rozpočet zahrnuje zákon o státním rozpočtu, rozpis ukazatelů státního rozpočtu, podrobné rozpočty organizačních složek státu a jejich změny.

Obsahuje očekávané příjmy a odhadované výdaje, které kryjí potřeby České republiky a zabezpečují financování některých funkcí státu v rozpočtovém roce.

Znázorňuje finanční vztahy k rozpočtům obcí, okresních úřadů a k rozpočtům státních fondů republiky.¹⁷

V ekonomice je státní rozpočet nejdůležitější veřejný rozpočet hned z několika důvodů. Pravděpodobně hlavním důvodem je jeho soustředění největší části příjmů a výdajů.

Slouží k realizaci netržních funkcí státu, jsou na něj napojeny ostatní veřejné rozpočty, podílí se nejvíce na přerozdělování, má podobu zákona, jeho prostřednictvím je ovlivňován vývoj ekonomiky a slouží k ovlivňování velikosti, struktury a vývoje veřejného sektoru.¹⁸

¹⁶ Zpracováno dle Červenka M. *Soustava veřejných rozpočtů*. Praha: Leges. 2009. 208 s. ISBN 987-80-87212-11-0

¹⁷ Zpracováno dle Veřejné finance [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2003 [vid. 2011-11-08] Dostupný z http://www.econ.muni.cz/~ivan/xxx/subjects/ver_econ/prednes5.html

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v platném znění [online]. [vid. 2011-11-08] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/zakony_1155.html

¹⁸ Zpracováno dle Červenka M. *Soustava veřejných rozpočtů*. Praha: Leges. 2009. 208 s. ISBN 987-80-87212-11-0

Státní rozpočet je tvořen příjmy, výdaji a financováním.

Dle rozpočtové skladby jsou příjmy a výdaje členěny na druhové, odvětvové a konsolidační.

Nejdůležitější příjmy do státního rozpočtu jsou **běžné příjmy**, kde nejdůležitější příjmy jsou příjmy **daňové**. Velice důležitou částí jsou také **kapitálové příjmy**.

Příjmy státního rozpočtu tvoří například výnosy daní včetně příslušenství, výnosy z majetkových účastí státu nebo správní a soudní poplatky.

Výdaje veřejných rozpočtů slouží k financování veřejného sektoru a z části i soukromého sektoru. Stejně jako příjmy se i výdaje rozdělují na **běžné** a **kapitálové**.

Veřejné výdaje se rozdělují na **vládní výdaje** a **transfery**.

Veřejné výdaje se dále dělí i z hlediska jejich funkcí, a to na alokační, redistribuční a stabilizační.

Výdaje ze státního rozpočtu jsou například na dotace územním samosprávným celkům na dávky sociální péče a na dávky pomoci v hmotné nouzi, dotace státním fondům nebo slouží k nákupu cenných papírů.

Příjmy a výdaje je možné třídit i jinými způsoby. Těmito způsoby se však tato práce nebude zabývat.

2.4.1 Územní rozpočty

Územní rozpočty jsou decentralizované peněžní fondy a jsou nástrojem regionální politiky. Jsou bilancí územního samosprávného celku a rozpočtovým plánem, který schvaluje zastupitelstvo.

Územní rozpočty jsou součástí veřejné rozpočtové soustavy a jsou u nich používány obdobné principy, jaké jsou používány u státního rozpočtu.

Územní rozpočty jsou z hlediska struktury tvořeny **rozpočty obcí a krajů a rozpočty jejich příspěvkových organizací, rozpočtem Hl.m. Prahy a rozpočty dobrovolných svazků obcí**.

Problematika územních rozpočtů je upřesněna v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Prostřednictvím krajů jsou do rozpočtů obcí poskytovány ze státního rozpočtu dotace, jejichž výše je každoročně stanovena dle zákona o státním rozpočtu.

Územní samosprávné celky si mohou dobrovolně vytvářet účelové a neúčelové fondy. Tyto fondy jsou tvořeny z přebytků minulých let, nevyužitých příjmů běžného období a přiděly rozpočtu běžného období. Prostředky z fondů mohou být použity například k financování konkrétních potřeb nebo k úhradě schodku rozpočtu.

Územní rozpočty jsou stejně jako státní rozpočet tvořeny příjmy, výdaji a financováním.

Peněžní operace jsou hodnoceny několika způsoby třídění. Tato třídění jsou kapitální, druhová, odvětvová a konsolidační.

Dle druhového třídění se příjmy územních rozpočtů skládají z běžných příjmů, jako jsou například příjmy z vlastního majetku a podnikání, dotace ze státního rozpočtu a z rozpočtu kraje a kapitálových příjmů, které tvoří například výnosy z prodeje majetku a cenných papírů.

Výdaje územních rozpočtů se podle druhového třídění rozdělují stejně jako příjmy, a to na běžné a kapitálové. Mezi běžné výdaje patří například výdaje na zajištění samostatné působnosti, splátky půjček a úvěrů, dotace z krajských rozpočtů do rozpočtů obcí a další výdaje. Příkladem kapitálových výdajů je nákup majetku a cenných papírů.

Příjmy a výdaje se také rozdělují na návratné a nenávratné.

Pokud rozpočtové prostředky z územního rozpočtu nejsou využité do konce kalendářního roku, dojde k převodu těchto prostředků do roku následujícího.

Možností územních samosprávných celků je i zřízení vlastní organizační složky, příspěvkové organizace, akciové společnosti, společnosti s ručením omezením, obecně prospěšné společnosti a veřejné neziskové organizace. Tyto jednotlivé organizace a společnosti se liší ve formě jejich rozpočtů. Organizační složky mají rozpočet, který je součástí rozpočtu územního samosprávného celku a dostávají od zřizovatele příspěvek na provoz, u kterého nevyčerpanou zálohu nejpozději před koncem roku vrátí zřizovateli.

Příspěvkové organizace mají vlastní rozpočet a stejně jako organizační složky, získávají od zřizovatele příspěvek. Jejich příjmy dále tvoří příjmy z vlastní činnosti. Příspěvkové organizace mají za povinnost vytvářet rezervní fond, investiční fondy, fond odměn a fond

kulturních a sociálních odměn. Pokud mají fondy nějaké zůstatky, dojde k jejich převodu do dalšího roku.

Obce mohou vytvářet i tzv. dobrovolné svazky obcí. Tyto dobrovolné svazky hospodaří podle svých rozpočtů a obdobných principů jako obce.¹⁹

2.4.2 Soustava mimorozpočtových fondů

Soustava mimorozpočtových fondů zahrnuje státní fondy, fond zdravotního pojištění, fond sociálního zabezpečení, v případě, že je vytvářen, popř. v některých zemích se jedná o tzv. svěřenecké fondy. Dále soustavu mimorozpočtových fondů tvoří účelové a neúčelové mimorozpočtové fondy obcí a vyšších stupňů samosprávy.

Mimorozpočtové fondy jsou zpravidla účelové fondy, které jsou zřizovány podle zákona o rozpočtových pravidlech. Mají zajistit dlouhodobou stabilitu prostřednictvím financování určitých potřeb.

Mimorozpočtové fondy hospodaří s veřejnými finančními prostředky a mají vztah k příslušnému veřejnému rozpočtu.

Mimorozpočtové fondy se rozdělují na:

- mimorozpočtové fondy na úrovni centra – tzv. parafiskální fondy,
- ostatní centralizované mimorozpočtové fondy,
- decentralizované mimorozpočtové fondy.

Parafiskální fond je například fond sociálního zabezpečení. Příkladem ostatního centralizovaného fondu je Státní fond životního prostředí (SFŽP). Decentralizované mimorozpočtové fondy tvoří rozpočty veřejnoprávních neziskových organizací a veřejných podniků.

Mimorozpočtové fondy se rozdělují několika způsoby. Jedním ze způsobů dělení je do **skupin**:

- státní fondy,
- fondy podpory podnikání – tzv. vládní agentury,

¹⁹ Zpracováno dle Červenka M. *Soustava veřejných rozpočtů*. Praha: Leges. 2009. 208 s. ISBN 987-80-87212-11-0

- privatizační fondy,
- svěřenecké fondy.

Státní fondy jsou například Státní fond životního prostředí (SFŽP), Státní fond rozvoje bydlení (SFRB), Státní fond dopravní infrastruktury (SFDI) a Státní fond kultury České republiky (SFK).

Fondy podpory podnikání jsou například Podpůrný garanční rolnický a lesnický fond a Česká exportní banka.

Privatizační fond byl např. Fond národního majetku, který v současné době již neexistuje.

Svěřenecké fondy jsou fondy sociálně pojistné a jedná se o sociální a zdravotní pojišťovny.²⁰

2.4.2 Rozpočty veřejnoprávních neziskových organizací

Rozpočty veřejnoprávních neziskových organizací jsou například příspěvkové organizace zřízené státem nebo územní samosprávou ve veřejném sektoru.

2.5 Výsledky hospodaření veřejných rozpočtů v roce 2010

Od roku 2008 zavládla ve světě finanční krize, jejíž následky se projeví zejména v roce 2009 a následujících letech. Tato finanční krize značně poznamenala i veřejné rozpočty, které se dostaly do větších deficitů.

V roce 2010 proběhly ve veřejných rozpočtech poměrně rozsáhlé změny, které vedly k meziročnímu snížení deficitu veřejných rozpočtů. K zmírnění deficitu vedlo posílení příjmové strany a současně pokles výdajů a vázání výdajů.

²⁰ Zpracováno dle Červenka M. *Soustava veřejných rozpočtů*. Praha: Leges. 2009. 208 s. ISBN 987-80-87212-11-0

Peková, J.; Pilný, J.; Jetmar, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 987-80-7357-351-5.

Jako důsledek politik, které byly realizované v minulých letech a jejichž struktura se nijak zvlášť výrazně neposunula, však stále přetrvává vysoký podíl mandatorních výdajů. Tyto výdaje jsou obvykle stanoveny zákonem a vláda jejich výši nemůže účinně ovlivnit. Jedná se například o výplaty sociálního zabezpečení, státní příspěvek na penzijní připojištění a dávky v nezaměstnanosti.

„Z hlediska dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí nebyly učiněny zásadní nebo dostatečné změny.“²¹

Přestože podíl dluhu veřejných rozpočtů na HDP roste, není jeho úroveň vysoká v porovnání s ostatními zeměmi.

Tabulka 1: Vývoj sald veřejných rozpočtů

	2008	2009	2010 <i>předběžná skutečnost</i>
Saldo veřejného rozpočtu (mld Kč)	-39,1	-247,5	-179,8
Saldo veřejného rozpočtu (% HDP)	1,1	-6,8	-4,9

Zdroj: Vlastní zpracování dle Návrhu státního závěrečného účtu České republiky za rok 2010 [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011, [vid. 2011-11-20] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2010_B_pdf.pdf

Z tabulky 1 vyplývá, že v roce 2010 došlo ke zlepšení salda veřejných rozpočtů o 67,7 mld. Kč, tj o 1,9 %. K tomuto zlepšení přispělo zejména pozvolné oživení růstu a realizovaná opatření. V porovnání s rokem 2008 je však saldo horší o 140,7 mld. Kč.

Ve schválené rozpočtové dokumentaci byl plánovaný deficit 166,6 mld. Kč. Ve skutečnosti byl však deficit vyšší o 13,2 mld. Kč a činil 179,8 mld. Kč.²²

²¹ Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2010 [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011, s. 18 [vid. 2011-11-20] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2010_B_pdf.pdf

²² Pozn.: „Deficit státního rozpočtu není shodný s deficitem prezentovaným v ostatních částech Státního závěrečného účtu za rok 2010. Z deficitu je vyloučen vliv rezervních fondů a dalších finančních operací.“ Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2010 [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011 [vid. 2011-11-20] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2010_B_pdf.pdf

Přes všechny změny a výše uvedené kladné důsledky na státní rozpočet se výsledek hospodaření veřejných rozpočtů řadí mezi nejhorší výsledky hospodaření v historii ČR, a to na druhé místo. Mimo územně samosprávných celků došlo ke zhoršení u všech součástí veřejných rozpočtů. Na druhou stranu jejich saldo spolu se státním rozpočtem v meziročním porovnání dosahuje podstatně lepších výsledků.²³

Tabulka 2 : Vývoj struktury salda veřejných rozpočtů v mld. Kč

		2008	2009	2010 předběžná skutečnost
I	Státní rozpočet 1)	-78,1	-221,5	-175,9
II	Mimorozpočtové fondy celkem:	12,2	5,0	2,7
Z toho	a) PF ČR	1,1	-1,0	-1,3
	b) Státní fondy 2)	11,1	6,0	4,0
III	Veřejné zdravotní pojištění	10,8	-6,4	-6,9
IV	Územní samosprávné celky	16,1	-24,7	0,3
V	SALDO (součet položek I až IV)	-39,1	-247,5	-179,8

Pramen: MF

1) Mimo státní rozpočet jsou zde dále zahrnuty operace Národního fondu, bývalého Fondu národního majetku, který byl zrušen zákonem č. 178/2005 Sb. (nyní zdroje z privatizace) a čistý dopad vyloučení převodů z/do rezervních fondů.

2) Státní fondy: SFK, SFŽP, SFČK, SFRB, SFDI a SZIF

Zdroj: Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2010 [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011 [vid. 2011-11-20] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2010_B_pdf.pdf

Tabulka 2 obsahuje porovnání výsledků vývoje struktury salda veřejných rozpočtů v letech 2008 až 2010.

Snížení deficitu je výrazné u hospodaření státního rozpočtu a u místních rozpočtů. V případě státního rozpočtu došlo v roce 2010 ke snížení záporného salda o 45,6 mld. Kč

²³ Zpracováno dle Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2010 [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011 [vid. 2011-11-20] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2010_B_pdf.pdf

v porovnání s rokem předchozím. Na druhou stranu v porovnání s rokem 2008 je saldo vyšší, a to o 97,8 mld. Kč.

Mimorozpočtové fondy hospodařily s přebytkem, který byl však v porovnání s předchozími roky nižší a dosáhl výše 2,7 mld. Kč.

V případě veřejného zdravotního pojištění došlo k mírnému zhoršení a jeho výsledek hospodaření byl v deficitu 6,9 mld. Kč.

Výsledek hospodaření místních rozpočtů přešel z deficitu do přebytku a činil 0,3 mld. Kč.

2.5.1 Příjmy veřejných rozpočtů

Oproti roku 2009, kdy byly celkové příjmy veřejných rozpočtů 1 383,9 mld. Kč, vzrostly příjmy v roce 2010 o 2,8% a dosáhly výše **1 422,3 mld. Kč**. Zvýšení příjmů je důsledkem přijatých opatření zaměřených na posílení příjmové strany. Nejvyšší příjmy veřejných rozpočtů plynou z příjmů z provozní činnosti. V rámci těchto příjmů jsou největší prostředky získávány ze zdanění zboží a služeb. U těchto daní byla provedena opatření v podobě zvýšení obou sazeb DPH o 1 procentní bod (p.b.). Dále došlo ke zvýšení sazeb spotřebních daní z pohonných hmot, lihu, piva a tabákových výrobků. Kromě zvýšení sazeb u uvedených daní ze zboží a služeb, došlo také ke zvýšení sazby daně z nemovitosti. Přestože došlo k výše uvedenému zvýšení příjmů, byly příjmy o 61,9 mld. Kč nižší, než se původně předpokládalo. Z největší části je tato situace způsobena trvajícím zhoršenou ekonomickou situací.²⁴

Přehled výší jednotlivých složek příjmů a jejich vývoj zobrazuje tabulka 3 Vývoj příjmů veřejných rozpočtů.

²⁴ Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2010 [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011 [vid. 2011-11-20] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2010_B.pdf

Tabulka 3: Vývoj příjmů veřejných rozpočtů

Jednotlivé druhy příjmů	Konsolidované veřejné rozpočty (mld. Kč)			Podíl na HDP (%)		
	2008	2009	2010 <i>předběžná skutečnost</i>	2008	2009	2010 <i>předběžná skutečnost</i>
CELKOVÉ PŘÍJMY	1478,2	1383,9	1422,3	40,1	38,2	38,5
PŘÍJMY Z PROVOZNÍ ČINNOSTI	1461,0	1355,3	1400,5	39,6	37,4	37,9
Daně	742,8	660,4	690,8	20,1	18,2	18,7
Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů:	330,9	254,7	260,9	9,0	7,0	7,1
Z toho						
a) Placené fyzickými osobami	143,3	127,5	131,3	3,9	3,5	3,6
b) Placené společnostmi a ostatními podniky	187,6	127,1	129,6	5,1	3,5	3,5
Daně z majetku	15,5	14,4	16,4	0,4	0,4	0,4
Daně ze zboží a služeb (Z a S):	396,3	391,1	413,4	10,7	10,8	11,2
Z toho						
a) Obecné daně ze zboží a služeb (DPH)1)	249,2	248,1	263,9	6,8	6,8	7,1
b) Spotřební daně	133,0	131,1	138,3	3,6	3,6	3,7
c) Daně ze zvláštních služeb	2,2	2,1	1,8	0,1	0,1	0,0
d) Daně z používání zboží, z povolení používat zboží a provozovat činnost	11,8	9,8	9,5	0,3	0,3	0,3
Sociální příspěvky:	548,2	509,7	517,5	14,9	14,1	14,0
Z toho						
a) Příspěvky na sociální zabezpečení	529,9	495,9	503,4	14,4	13,7	13,6
Z toho						
1) Příspěvky zaměstnanců	130,1	113,6	116,9	3,5	3,1	3,2
2) Příspěvky zaměstnavatelů	364,9	338,5	349,2	9,9	9,3	9,5
3) Příspěvky OSVČ nebo nezaměstnaných	32,8	39,2	35,3	0,9	1,1	1,0
b) Ostatní sociální příspěvky	18,3	13,8	14,0	0,5	0,4	0,4
Dotace:	60,5	79,6	84,9	1,6	2,2	2,3
a) od zahraničních vlád:	0,1	0,2	0,4	0,0	0,0	0,0
Z toho						
1) Běžné	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
2) Kapitálové	0,1	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0
b) od mezinárodních organizací:	60,4	79,4	84,6	1,6	2,2	2,3
Z toho						
1) Běžné	26,8	33,3	36,3	0,7	0,9	1,0
2) Kapitálové	33,6	46,2	48,2	0,9	1,3	1,3
Ostatní příjmy:	109,5	105,6	107,3	3,0	2,9	2,9
Z toho						
a) Příjmy z vlastnictví	34,3	33,6	34,8	0,9	0,9	0,9
b) Prodej zboží a služeb	43,3	42,9	44,0	1,2	1,2	1,2

Jednotlivé druhy příjmů	Konsolidované veřejné rozpočty (mld. Kč)			Podíl na HDP (%)		
	2008	2009	2010 <i>předběžná skutečnost</i>	2008	2009	2010 <i>předběžná skutečnost</i>
c) Dobrovolné transfery jiné než dotace	11,9	15,0	16,3	0,3	0,4	0,4
d) Ostatní příjmy jinde nezařazené	16,6	8,6	7,7	0,4	0,2	0,2
PRODEJ NEFINANČNÍCH AKTIV:	17,3	28,7	21,8	0,5	0,8	0,6
Z toho						
a) Fixní aktiva	9,6	9,5	9,8	0,3	0,3	0,3
b) Nevyráběná aktiva	7,7	19,2	12,0	0,2	0,5	0,3

Pramen: MF

1) DPH (kód 1141) je v souladu s metodikou GFS 2001 snížena o odvod do rozpočtu EU (viz metodický box) a o tuto částku je proto její výše nižší než je údaj o DPH v jiných částech SZÚ.

Zdroj: Vlastní zpracování dle Návrhu státního závěrečného účtu České republiky za rok 2010 [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011 [vid. 2011-11-20] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2010_B_pdf.pdf

Největší část příjmů veřejných rozpočtů tvoří příjmy z provozní činnosti. Příjmy z provozní činnosti se skládají z daňových příjmů, sociálních příspěvků, dotací a ostatních příjmů. Daňové příjmy tvoří každoročně největší část těchto příjmů. Daňové příjmy včetně pojistného na sociální zabezpečení a na zdravotní pojištění meziročně vzrostly o 3,3%. K většímu inkasu došlo víceméně u všech typů daní. Celkové daňové příjmy včetně pojistného byly však ve skutečnosti o 66,4 mld. Kč nižší, než se předpokládalo v Návrhu státního rozpočtu na rok 2010. Důvodem nenaplnění představ je například snížení sazby daně u příjmů právnických osob z 21% na 20%, zvýšení počtu žádostí podniků o snížení nebo prominutí záloh a uplatnění ztrát z minulých let. Dalším významným původcem nižších příjmů byl menší příjem z výběru spotřebních daní, který sice ovlivnil zvýšení sazeb v pozitivním směru, avšak ne v tak velké míře, jak bylo plánováno.

V případě nepřímých daní došlo k obnovení růstu. Oproti původním předpokladům došlo v případě nedaňových příjmů o zvýšení příjmu o cca 7 mil. Kč.²⁵

²⁵ Zpracováno dle Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2010 [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011 [vid. 2011-11-20] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2010_B_pdf.pdf

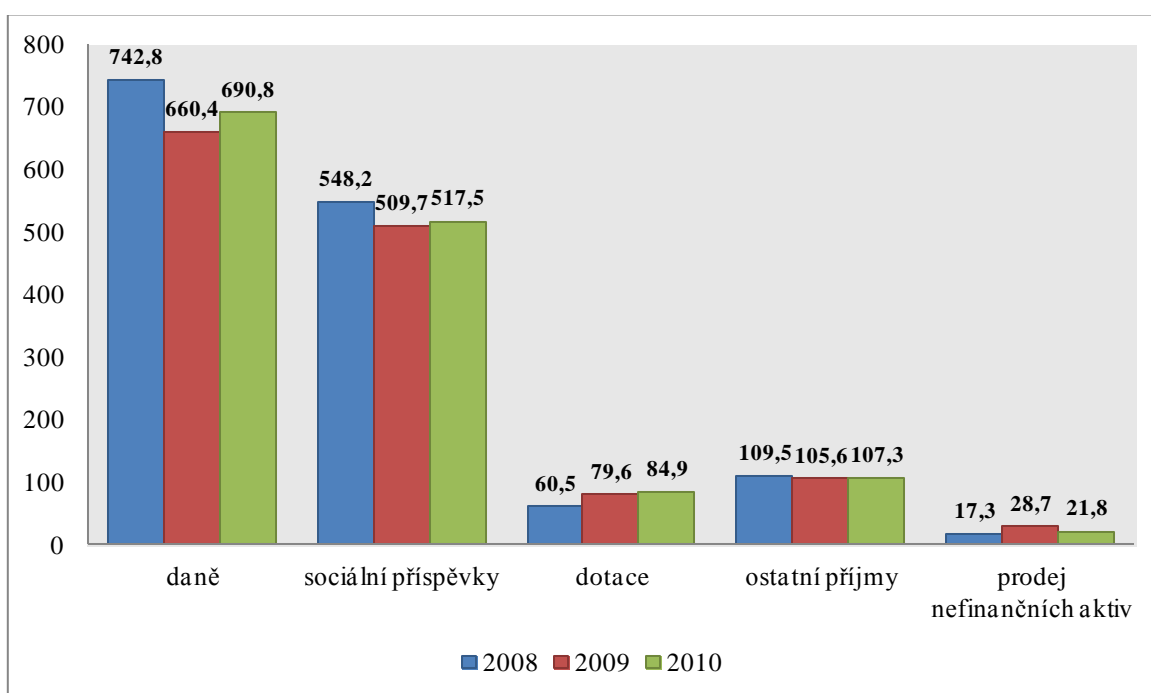
Příjmy ze sociálních příspěvků se stejně jako v případě daňových příjmů zvýšily, a to v porovnání s rokem 2009 o 7,8 mld. Kč. Na druhou stranu v porovnání s rokem 2008, kdy byly příjmy 548,2 mld. Kč, došlo ke snížení o 30,7 mld. Kč.

Dotační příjmy, zejména od mezinárodních organizací, se v porovnání s předchozími roky zvýšily a dosáhly výše 84,9 mld. Kč.

Ostatní příjmy byly v porovnání s rokem 2009 vyšší o 1,7 mld. Kč a činily 107,3 mld. Kč. Při pohledu na ostatní příjmy v roce 2008, kdy činily 109,5 mld. Kč, byly tyto příjmy v roce 2010 nižší o 2,2 mld. Kč.

V případě příjmů z prodeje nefinančních aktiv došlo v roce 2010 k poklesu těchto příjmů v porovnání s rokem 2009 o 6,9 mld. Kč na 21,8 mld. Kč. Oproti roku 2008 došlo však ke zvýšení těchto příjmů o 4,5 mld. Kč.

Vývoj vybraných druhů příjmů je znázorněn v grafu 1.

Graf 1: Vybrané druhy příjmů veřejných rozpočtů v letech 2008 až 2010

Zdroj: Vlastní zpracování

2.5.2 Výdaje veřejných rozpočtů

Původní předpoklad výdajů veřejných rozpočtů byl 1650,8 mld. Kč. Ve skutečnosti byly celkové výdaje veřejných rozpočtů nižší o 48,7 mld. Kč a činily **1602,1 mld. Kč**. Objem výdajů meziročně klesl o 29,4 mld. Kč, což představuje o 1,8 %.

Tabulka 4 podrobně zobrazuje jednotlivé výsledky veřejných výdajů v roce 2010 a zároveň uvádí výsledky výdajů v letech 2008 a 2009.

Tabulka 4: Vývoj výdajů veřejných rozpočtů

Jednotlivé druhy výdajů	Konsolidované veřejné rozpočty (mld. Kč)			Podíl na HDP (%)		
	2008	2009	2010 <i>předběžná skutečnost</i>	2008	2009	2010 <i>předběžná skutečnost</i>
CELKOVÉ VÝDAJE	1517,3	1631,5	1602,1	41,1	45,0	43,4
VÝDAJE NA PROVOZNÍ ČINNOST	1421,1	1513,2	1494,9	38,5	41,7	40,5
Náhrady zaměstnancům:	141,4	146,6	145,9	3,8	4,0	4,0
Z toho						
a) Mzdy a platy	106,5	111,3	110,7	2,9	3,1	3,0
b) Sociální příspěvky	34,9	35,3	35,2	0,9	1,0	1,0
Užití zboží a služeb	133,4	148,1	142,1	3,6	4,1	3,8
Úroky	44,7	49,6	41,9	1,2	1,4	1,1
Běžné transfery:	272,6	301,9	300,7	7,4	8,3	8,1
Z toho						
a) Veřejným společností	206,5	205,6	206,1	5,6	5,7	5,6
b) Nefinančním společností	0,0	198,8	200,6	-	5,5	5,4
Z toho						
1) Finančním společností	0,0	6,7	5,5	-	0,2	0,1
2) Soukromým společností	66,2	96,3	94,7	1,8	2,7	2,6
Dotace	29,0	30,3	30,6	0,8	0,8	0,8
Mezinárodním organizacím	29,0	30,3	30,6	0,8	0,8	0,8
Běžné	29,0	30,3	30,6	0,8	0,8	0,8
Sociální dávky	618,0	663,8	670,7	16,8	18,3	18,2
Dávky sociálního zabezpečení	618,0	663,6	670,6	16,8	18,3	18,2
Ostatní výdaje	181,9	172,9	163,0	4,9	4,8	4,4
Ostatní výdaje jinde nezařazené	181,8	172,9	162,9	4,9	4,8	4,4
Z toho						
a) Ostatní běžné výdaje	30,9	31,5	33,4	0,8	0,9	0,9
b) Ostatní kapitálové výdaje	150,9	141,3	129,5	4,1	3,9	3,5
NÁKUP NEFINANČNÍCH AKTIV	96,2	118,3	107,3	2,6	3,3	2,9

Jednotlivé druhy výdajů	Konsolidované veřejné rozpočty (mld. Kč)			Podíl na HDP (%)		
	2008	2009	2010 <i>předběžná skutečnost</i>	2008	2009	2010 <i>předběžná skutečnost</i>
Z toho						
a) Fixní aktiva	93,4	115,8	105,2	2,5	3,2	2,8
b) Cennosti	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
c) Nevyráběná aktiva	2,8	2,5	2,0	0,1	0,1	0,1
SALDO	-39,1	-247,5	-179,8	-1,1	-6,8	-4,9
SALDO pro fiskální cílení	-36,8	-229,7	-151,1	-1,0	-6,3	-4,1
Čistý peněžní tok z provozní činnosti	39,8	-157,9	-94,4	1,1	-4,4	-2,6
Saldo primární bilance	5,6	-197,9	-137,9	0,2	-5,5	-3,7

Zdroj: Vlastní zpracování dle Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2010 [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011 [vid. 2011-11-20] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2010_B_pdf.pdf

Nejvyšší část výdajů tvoří výdaje na provozní činnost. Tyto výdaje v roce 2010 činily 1494,9 mld. Kč, což je o 18,3 mld. Kč méně než v roce 2009. Celkem 60,6 % výdajů tvoří výdaje na běžné transfery a sociální dávky, jež jsou realizovány zejména státním rozpočtem a zdravotními pojišťovnami. V roce 2010 došlo k meziročnímu snížení podílu těchto výdajů na HDP na 26,3%, tj. o 0,3 p.b.. Výdaje na běžné transfery se v porovnání s rokem 2009 snížily z 301,9 mld. Kč na 300,7 mld. Kč. Sociální dávky se naopak v porovnání s rokem 2009 zvýšily, a to z 663,8 mld. Kč na 670,7 mld. Kč.

Další výdaje představují platbu úroků z dluhu veřejných rozpočtů. V porovnání s rokem 2009 však došlo ke snížení těchto úroků o 7,8 mld. Kč (meziroční pokles o 15,6 %).

Jedním z důvodů snížení je vhodné načasování emise dluhopisů, vydanou za výhodnějších úrokových podmínek.

V případě dotací došlo oproti roku 2009 pouze k nepatrnému zvýšení, a to o 0,3 mld. Kč na 30,6 mld. Kč.

Ostatní výdaje klesly v porovnání s rokem 2009 o 9,9 mld. Kč a činily 163,0 mld. Kč.

K poklesu výdajů došlo i v případě nákupu nefinančních aktiv, a to o 11,0 mld. Kč. V roce 2010 tyto výdaje činily 107,3 mld. Kč.

2.6 Výsledky hospodaření jednotlivých veřejných rozpočtů v roce 2010

2.6.1 Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

Státní rozpočet České republiky na rok 2010 byl schválen dne 9.12.2009 Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky.

Státní rozpočet byl schválen zákonem č. 487/2009 Sb. o státním rozpočtu České republiky na rok 2010.

Příjmy státního rozpočtu byly stanoveny částkou 1 022,2 mld. Kč, která je oproti roku 2009 vyšší o 47,6 mld. Kč. Výdaje státního rozpočtu byly stanoveny částkou 1 184,9 mld. Kč, tj. o 17,9 mld. Kč více než v roce 2009. Schodek státního rozpočtu byl stanoven částkou 162,7 mld. Kč.

V průběhu roku 2010 došlo jak k růstu příjmů, tak i výdajů státního rozpočtu. Příjmy státního rozpočtu vzrostly o 33 mld. Kč a činily 1055,2 mld. Kč. Výdaje státního rozpočtu vzrostly na 1218,1 mld. Kč, tj. o 33,2 mld. Kč. Následkem změny příjmů a výdajů došlo současně i ke změně schodku státního rozpočtu, a to k jeho zvýšení na 162,9 mld. Kč, tj. o 0,2 mld. Kč.

Celkové příjmy státního rozpočtu

Celkové příjmy státního rozpočtu byly po změnách plánovány na 1 055,18 mld. Kč. Ve skutečnosti však byly celkové příjmy nižší a činily **1 000,38 mld. Kč**. Nejvyšší část příjmů tvořily příjmy z daní od poplatníků a dosáhly výše 508,02 mld. Kč, což bylo v porovnání s původním předpokladem o 26,72 mld. Kč méně. Oproti roku 2009 však došlo ke zvýšení příjmů z daní, a to o 22,66 mld. Kč.

Druhou nejvyšší část příjmů tvoří příjmy z pojistného na sociální zabezpečení. Původní předpoklad činil 367,13 mld. Kč. Této částky ve skutečnosti nebylo dosaženo a bylo získáno o 11,29 mld. Kč méně, celkem tedy 355,84 mld. Kč. V porovnání s rokem 2009 došlo u příjmů z pojistného na SZ o zvýšení v celkové výši 7,98 mld. Kč.

Poslední částí příjmů státního rozpočtu tvoří nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery. Jejich celková výše byla 136,52 mld. Kč. I přes schválené navýšení těchto příjmů v průběhu roku byly výsledné příjmy nižší, než bylo předpokládáno, a to o 16,9 mld. Kč. V porovnání s rokem 2009 došlo ke snížení těchto příjmů o částku 4,87 mld. Kč.

Celkové výdaje státního rozpočtu

V roce 2010 byly původně plánované výdaje ve výši 1 184,92 mld. Kč. Tyto plánované výdaje byly v průběhu roku navýšeny na 1 218,09 mld. Kč. Ve skutečnosti byly celkové výdaje nižší než plánované výdaje po změnách a činily **1 156,79 mld. Kč**. Oproti předchozímu roku došlo ke snížení výdajů o 10,22 mld. Kč.

Nejvyšší část výdajů ze státního rozpočtu byla vydána na běžné výdaje a činila 1 026,57 mld. Kč. Tyto výdaje byly v porovnání s rokem 2009 nižší o 7,27 mld. Kč. V porovnání s původně plánovanými výdaji byly skutečné výdaje nižší o 42,9 mld. Kč.

V případě kapitálových výdajů došlo ve skutečnosti oproti původním předpokladům ke snížení o 23,36 mld. Kč a činily 130,22 mld. Kč. Ve srovnání s rokem 2009 byly kapitálové výdaje v roce 2010 nižší o 2,94 mld. Kč.

2.6.2 Výsledky hospodaření krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad regionů soudržnosti

Územní rozpočty vykázaly za rok 2010 schodek **1,2 mld. Kč**. To je znatelně příznivější výsledek oproti očekávanému schodku 5,6 mld. Kč (u obcí se předpokládal schodek 3,2 mld. Kč, u krajů 2,1 mld. Kč a dobrovolných svazků obcí 0,3 mld. Kč). Z celkového pohledu vykazovaly schodek pouze obce a DSO, a to ve výši 3,4 mld. Kč. Kraje vykazovaly přebytek ve výši 1,9 mld. Kč. Regionální rady vykazovaly přebytek 0,3 mld. Kč.

Celkové příjmy krajů, obcí, DSO a regionálních rad byly v roce 2010 **424,7 mld. Kč**.

Celkové výdaje krajů, obcí, DSO a regionálních rad byly v roce 2010 **425,9 mld. Kč**.

Příjmy a výdaje krajů

Jak je již výše uvedeno, kraje vykazovaly v roce 2010 přebytek ve výši 1,9 mld. Kč.

V roce 2010 došlo k meziročnímu zvýšení příjmů o 3,7 mld. Kč. a k 31.12.2010 činily celkové příjmy **140,6 mld. Kč**. Tyto celkové příjmy jsou tvořeny vlastními příjmy krajů (daňové, nedaňové a kapitálové příjmy) ve výši 51,1 mld. Kč a transfery ze státního rozpočtu, státních fondů a z rozpočtu regionálních rad ve výši 89,5 mld. Kč.

Oproti roku 2009 došlo ke snížení výdajů, a to o 5,9 mld. Kč a celkové výdaje k 31.12.2010 činily 138,7 mld. Kč.

Podrobný přehled příjmů a výdaj krajů obsahuje tabulka 5.

Tabulka 5: Bilance příjmů a výdajů krajů (v mil. Kč)

Ukazatel	skutečnost k 31.12.2009	rozpočet 2010		skutečnost k 31.12.2010	% plnění rozp.	Index 2010/ 2009
		schválený	po změnách			
I. Daňové příjmy:	43 775,5	47 200,0	47 200,06	45 098,6	95,5	103,0
Z toho						
a) Daně z příjmů fyzických osob	10 750,2	10 900,0	10 900,0	10 921,4	100,2	101,6
b) Daně z příjmů právnických osob	11 148,9	12 800,0	12 800,0	11 028,5	86,2	98,9
c) Daň z přidané hodnoty	21 851,7	23 500,0	23 500,0	23 125,6	98,4	105,8
d) Poplatky a daně z vybr. činností	24,8	.	.	23,2	.	93,5
II. Nedaňové příjmy	3 958,2	4 000,0	4 000,0	4 902,7	122,6	123,9
III. Kapitálové příjmy	408,1	500,0	500,0	1 110,3	222,1	272,1
Vlastní příjmy - součet I. až III.	48 141,8	51 700,0	51 700,0	51 111,6	98,9	106,2
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	88 730,1	80 676,4	82 076,8	89 509,4	109,1	100,9
Příjmy celkem – součet I. až IV. (po konsolidaci)	136 871,9	132 376,4	133 776,8	140 621,0	105,1	102,7
I. Běžné výdaje (po konsolidaci)	120 909,0	114 756,0	115 924,1	118 683,6	102,4	98,2
II. Kapitálové výdaje	23 730,7	19 710,9	19 943,2	20 044,7	100,5	84,5
Výdaje celkem (po konsolidaci)	144 639,7	134 466,9	135 867,3	138 728,3	102,1	95,9
Saldo příjmů a výdajů (po konsolidaci)	- 7 767,8	- 2 090,5	- 2 090,5	1 892,7	.	.

Zdroj: Vlastní zpracování dle Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2010 [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011 [vid. 2011-11-23] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU_2010_F.pdf

Dle tabulky 5 je patrné, že daňové příjmy se v roce 2010 v porovnání s rokem 2009 zvýšily o 1 323,1 mil. Kč a činily celkem 45 098,6 mil. Kč.

Nedaňové příjmy byly také vyšší než v předchozím roce a činily celkem 4 902,7 mil. Kč, což je o 944,5 mil. Kč více než v roce 2009. I v případě kapitálových příjmů, které byly celkem 1 110,3 mil. Kč, získaly kraje více než v roce 2009, a to o 702,2 mil. Kč.

Dále došlo ke zvýšení příjmů z přijatých transferů (po konsolidaci), které v roce 2010 dosáhly výše 89 509,4 mil. Kč.

Běžné výdaje (po konsolidaci) se v porovnání s rokem 2009 snížily z 120 909,0 mil. Kč na 118 683,6 mil. Kč. Stejně tak došlo ke snížení i v případě kapitálových výdajů, a to o 3 686 mil. Kč na 20 044,7 mil. Kč v roce 2010.

Jak je již v úvodu této kapitoly uvedeno, celkové příjmy (po konsolidaci) se v roce 2010 zvýšily a činily 140 621,0 mil. Kč. Naopak celkové výdaje (po konsolidaci) se snížily a na konci roku 2010 činily 138 728,3 mil. Kč.

Příjmy a výdaje obcí a dobrovolných svazků obcí v roce 2010

V roce 2010 hospodařily obce a DOS se schodkem cca **3,39 mld. Kč**. V porovnání s rokem 2009 celkové příjmy obcí a DOS vzrostly o 23,2 mld. Kč a činily **288,11 mld. Kč**.

Vlastní příjmy obcí, které se skládají z daňových, nedaňových a kapitálních příjmů, vzrostly o 5,8 mld. Kč v porovnání s rokem 2009 a činily 183,6 mld. Kč, z toho daňové příjmy dosahovaly výše 142,89 mld. Kč., nedaňové příjmy výše 27,89 mld. Kč a kapitálové příjmy výše 12,84 mld. Kč. Na druhou stranu, meziroční nárůst těchto příjmů byl nižší, než se původně předpokládalo. Dalším důležitým zdrojem příjmů jsou transfery. Objem transferů meziročně vzrostl a k 31.12.2010 byla jeho výše 104,5 mld. Kč. Tyto transfery pocházejí ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtu krajů a z rozpočtu regionálních rad.

V roce 2010 došlo k vyššímu přijetí transferů, než bylo původně předpokládáno, a to o 23 mld. Kč. Obce přijaly o 10,9 mld. Kč více z rozpočtů regionálních rad,

5,7 mld. Kč z rozpočtů jednotlivých resortů, 0,7 mld. Kč z rozpočtů krajů a 5,6 mld. Kč z převodů z vlastních fondů obcí.

Celkové výdaje obcí dosahovaly k 31.12.2010 výše **291,51 mld. Kč**. Celkové výdaje tvoří běžné výdaje a kapitálové výdaje. Běžné výdaje v porovnání s rokem 2009 vzrostly o 10,11 mld. Kč a činily 199,93 mld. Kč. Tyto výdaje slouží k provozu obcí a jejich organizací. Na druhou stranu kapitálové výdaje se v porovnání s předchozím rokem snížily o 1,81 mld. Kč a dosáhly výše 91,57 mld. Kč.

Dobrovolné svazky obcí

Dobrovolné svazky obcí (DOS) představují formu spolupráce mezi obcemi. Obce vytvářejí svazky z důvodu ochrany a prosazování společných zájmů.

V roce 2010 bylo v České republice celkem **766** těchto dobrovolných svazků.

„Jednotlivé DSO jsou právníckými osobami, sestavují rozpočet a hospodaří s majetkem, který členské obce vkládají do svazku a s majetkem, který získaly vlastní činností.“²⁶

V roce 2010 hospodařily DOS s **příjmy** ve výši **4,5 mld. Kč**. To je v porovnání s rokem 2009 o 1,3 mld. Kč více. Hlavními zdroji byly transfery z veřejných rozpočtů ve výši 3,7 mld. Kč. Tyto transfery pocházely z rozpočtů členských obcí, ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtů krajů a z rozpočtů regionálních rad.

Výdaje DOS dosahovaly stejně jako příjmy výše **4,5 mld. Kč**. Nejvyšší výdaje byly kapitálové výdaje, které činily 3,9 mld. Kč.

Přehled příjmů a výdajů obcí a DSO obsahuje tabulka 6.

²⁶ Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2010 [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011, s. 271 [vid. 2011-11-23] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU_2010_F.pdf

Tabulka 6: Bilance příjmů a výdajů obcí a DSO (v mil. Kč)

Ukazatel	skutečnost k 31.12.2009	rozpočet 2010		skutečnost k 31.12.2010	% plnění rozp.	Index 2010/ 2009
		schválený	po změnách			
I. Daňové příjmy:	136 559,2	154 300,0	154 300,0	142 885,5	92,6	104,6
Z toho						
a) Daň z příjmů fyzických osob	30 987,6	35 000,0	35 000,0	32 670,9	93,3	105,4
b) Daň z příjmů právnických osob	32 656,7	37 000,0	37 000,0	32 262,1	87,2	98,8
c) Daň z přidané hodnoty	54 157,4	58 700,0	58 700,0	57 551,1	98,0	106,3
d) Poplatky a daně z vybr. činností	12 429,7	14 000,0	14 000,0	11 737,1	83,8	94,4
e) Daň z nemovitostí	6 324,9	9 600,0	9 600,0	8 663,6	90,2	137,0
II. Nedaňové příjmy	27 207,1	28 850,0	28 850,0	27 892,3	96,7	102,5
III. Kapitálové příjmy	14 002,5	14 250,0	14 250,0	12 835,3	90,1	91,7
Vlastní příjmy - součet I. až III.	177 768,8	197 400,0	197 400,0	183 613,1	93,0	103,3
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	87 090,9	69 392,8	81 486,0	104 500,4	128,2	120,0
Příjmy celkem – součet I. až IV. (po konsolidaci)	264 859,5	266 792,8	278 886,0	288 113,7	103,3	108,8
I. Běžné výdaje (po konsolidaci)	189 827,5	190 742,0	196 341,2	199 934,3	101,8	105,3
II. Kapitálové výdaje	93 387,3	79 512,5	86 006,5	91 572,9	106,5	98,1
Výdaje celkem (po konsolidaci)	283 214,8	270 254,5	282 347,7	291 507,2	103,2	102,9
Saldo příjmů a výdajů (po konsolidaci)	- 18 355,3	-3461,7	- 3 461,7	- 3 393,5	.	.

Zdroj: Vlastní zpracování dle: Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2010 [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011 [vid. 2011-11-23] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU_2010_F.pdf

Daňové příjmy obcí a DOS se v roce 2010 v porovnání s rokem 2009, kdy byly celkem 136 559,2 mil. Kč, zvýšily a činily 142 885,5 mil Kč. K nepatrnému zvýšení došlo

i v případě nedaňových příjmů, a to z 27 207,1 mil. Kč v roce 2009 na 27 892,3 mil. Kč v roce 2010.

Naopak ke snížení došlo u kapitálových příjmů. Tyto příjmy se v porovnání s rokem 2009 snížily o 1 167,2 mil Kč a činily 12 835,3 mil. Kč.

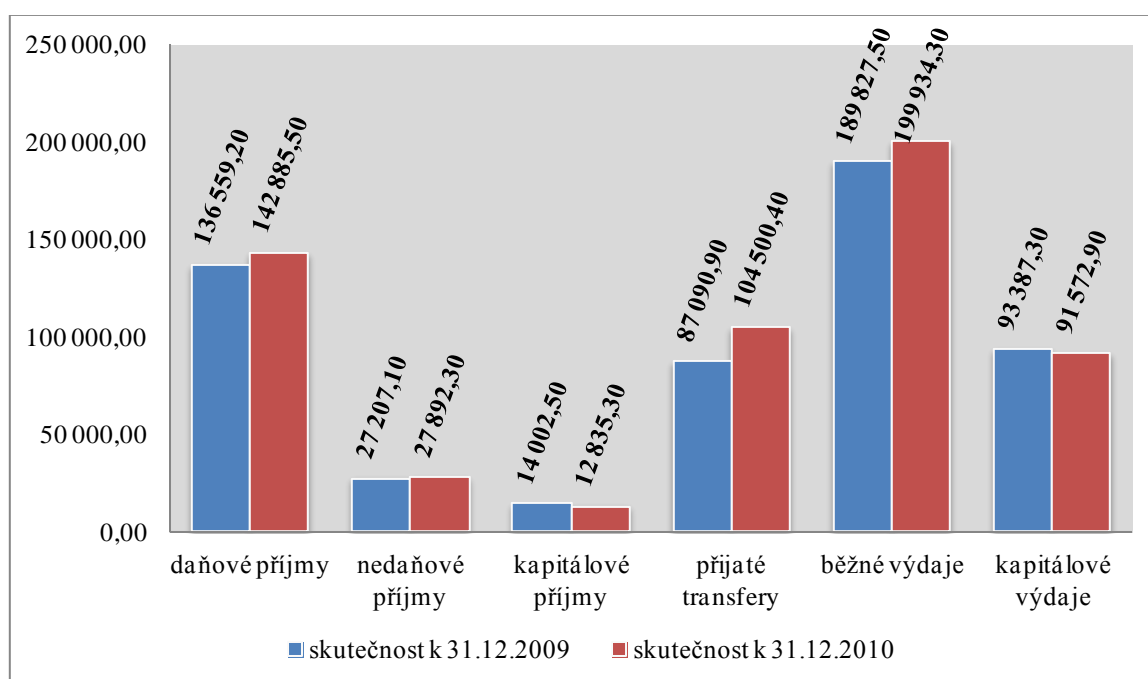
O výrazné zvýšení příjmů se jedná v případě přijatých transferů (po konsolidaci). Zde se příjmy obcí a DSO zvýšily z 87 090,9 mil. Kč, které byly v roce 2009, na 104 500,4 mil. Kč v roce 2010.

Jak je již v úvodu této kapitoly uvedeno, celkové příjmy se zvýšily o 23 254,2 mil. Kč a činily celkem 288 113,7 mil. Kč

V případě výdajů obcí a DSO, došlo také ke zvýšení. Běžné výdaje se zvýšily o 10 106,8 mil. Kč a dosahovaly celkem výše 199 934,3 mil. Kč.

Kapitálové výdaje se však v roce 2010 snížily na 91 572,9 mil. Kč, což je o 1 814,4 mil. Kč méně než v roce 2009.

Celkové výdaje (po konsolidaci) byly v roce 2010 o 8 292,4 mil. Kč vyšší než v roce 2009 a činily 291 507,2 mil. Kč.

Graf 2: Srovnání jednotlivých příjmů a výdajů obcí a DOS v letech 2009 a 2010 (v mil. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování

2.7 Výsledky hospodaření územních rozpočtů v první polovině roku 2011

Rok 2011 byl ve znamení úsporných opatření, která se bezesporu projevila i v rozpočtech územních samosprávných celků. Kraje a obce získaly nižší investiční i neinvestiční dotace ze státního rozpočtu.

„Současně však bylo předpokládáno, že tento propad bude kompenzován, neboť obce a kraje budou v tomto roce participovat, v souladu s platnou úpravou rozpočtového určení daní, na dodatečných daňových příjmech plynoucích z realizace opatření obsažených v programovém prohlášení vlády a z dalších opatření, která mají vliv na výši daňových příjmů obcí a krajů.“²⁷

Dále došlo ke snížení příspěvku na výkon státní správy o 1,9 mld. Kč v porovnání s rokem 2010. Toto snížení mělo být kompenzováno formou participace na dodatečných daňových příjmech. Jak se později ukázalo, v některých obcích byla tato kompenzace nedostatečná, a proto Ministerstvo financí navrhlo zvýšit částku o cca 0,2 mld. Kč. Tento návrh byl uveden v rámci novely zákona č. 433/2010 Sb., o státním rozpočtu na rok 2011, předložené Poslanecké sněmovně v lednu 2011.

Další úsporná opatření byla provedena například u investičních dotací. Na druhou stranu mohou obce a kraje získat v oblasti financování investic prostředky z EU, a to prostřednictvím regionálních operačních programů.

Transfery poskytnuté ze státního rozpočtu územně samosprávným celkům se z hlediska struktury v porovnání s rokem 2010 znatelně nezměnily.

V roce 2011 se předpokládá deficitní hospodaření. Na druhou stranu rok od roku dochází ke snižování deficitu, a to poměrně rychlým tempem – v roce 2009 byl deficit 25,9 mld. Kč, v roce 2010 se předpokládal deficit 13,1 mld. Kč, avšak ve skutečnosti byl pouze 1,2 mld. Kč. V roce 2011 se předpokládá celkový deficit místních rozpočtů ve výši 11,1 mld. Kč.

²⁷ Návrh zprávy o plnění státního rozpočtu České republiky za 1.pololetí [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011, s. 111. [vid. 2011-11-23] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/PPSR_2011Q2_komplet_navrh_pdf.pdf

„Podle zpřesněné predikce na rok 2011 se předpokládá, že hospodaření územních rozpočtů skončí v tomto roce s deficitem v celkové výši 1,6 mld. Kč. Záporný výsledek hospodaření je předpokládán v rozpočtech obcí, a to ve výši 3,6 mld. Kč, naopak v rozpočtech krajů je očekáván přebytek ve výši 1,8 mld. Kč.“²⁸

2.7.1 Celkové výsledky hospodaření krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad v první polovině roku 2011

V první polovině roku 2011 vykazovaly všechny úrovně územních rozpočtů přebytek, který v součtu dosahoval výše **17,4 mld. Kč**. Kraje disponovaly s přebytkem 3,6 mld. Kč, obce a DSO s 12,1 mld. Kč a regionální rady 1,8 mld. Kč.

Celkové příjmy byly v porovnání s pololetím roku 2010 nižší o 28,0 mld. Kč a dosahovaly výše 203,4 mld. Kč. Důvod nižších příjmů je způsoben zejména poklesem přijatých transferů, dále pak nižším růstem daňových příjmů než bylo předpokládáno, nižšími nedaňovými a kapitálovými příjmy.

„Vývoj příjmů územních rozpočtů v 1. pololetí byl méně příznivý nežli v jednotlivých pololetích předchozích let. Poprvé od roku 2002 byl vykázán pokles příjmů oproti prvnímu pololetí předchozího roku, a to i při vyloučení vlivu časového posunu převodu transferů z rozpočtu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Pokles příjmů oproti pololetí předchozího roku byl vykázán na všech stupních územních rozpočtů.“²⁹

V případě celkových výdajů územních rozpočtů, které byly ve výši 186,0 mld. Kč, došlo k meziročnímu snížení o 5,3 mld. Kč. I v případě výdajů došlo k poklesu výdajů v porovnání s předchozími pololetími poprvé od roku 2002.

²⁸ Návrh zprávy o plnění státního rozpočtu České republiky za 1.pololetí [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011, s. 112. [vid. 2011-11-23] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/PPSR_2011Q2_komplet_navrh_pdf.pdf

²⁹ Návrh zprávy o plnění státního rozpočtu České republiky za 1.pololetí [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011, s. 112. [vid. 2011-11-23] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/PPSR_2011Q2_komplet_navrh_pdf.pdf

Jednotlivé skupiny příjmů a výdajů zachycuje tabulka 7: Bilance příjmů a výdajů územních rozpočtů k 30.6.2011 po konsolidaci

Tabulka 7: Bilance příjmů a výdajů územních rozpočtů k 30.6.2011 po konsolidaci (v mil. Kč)

Jednotlivé druhy příjmů a výdajů	územní rozpočty celkem				stupně územních rozpočtů skutečnost k 30.6.2011		
	skutečnost k 30.6.2010	Rozpočet 2011 po změnách	skutečnost k 30.6.2010	% plnění rozpoč tu	obce a DSO	kraje	RRRS
Příjmy celkem:	1 417,4	443 794,6	203 416,9	45,8	134 621,5	70 240,3	6 964,8
Z toho							
a) Daňové příjmy	98 226,2	200 000,0	96 290,1	48,1	74 027,5	22 262,5	.
b) Nedaňové příjmy	16 314,2	33 230,0	15 363,2	46,2	13 516,1	2 497,8	112,6
c) Kapitálové příjmy	7 008,7	16 060,0	3 713,2	23,1	3 470,2	243,0	0,0
d) Přijaté transfery	110 152,4	194 504,6	88 077,0	45,3	43 616,3	45 237,0	6 859,0
Výdaje celkem:	191 344,9	454 938,5	185 991,3	40,9	122 566,4	66 666,0	5 137,7
Z toho							
a) Běžné výdaje	153 091,6	315 764,1	154 348,0	48,9	95 962,6	61 023,0	529,0
b) Kapitálové výdaje	38 253,3	139 174,4	31 643,3	22,7	26 603,8	5 643,0	4 608,7
Saldo příjmů a výdajů	40 072,5	-11 143,9	17 425,6	.	12 055,1	3 574,3	1 827,1

„Poznámka: Z důvodu konsolidace, jejímž smyslem je očistit údaje o rozpočtu nebo skutečnosti peněžních operací o interní přesuny peněžních prostředků uvnitř jednotky nebo mezi jednotkami na úrovni sumářů, za které se operace sledují, je součet na úrovni republiky odlišný od součtu jednotlivých úrovní, tj. obcí a DSO, krajů a regionálních rad.

Příjmové, výdajové a finanční operace, které jsou předmětem konsolidace spolu s uvedením úrovně, na které se konsolidace provádí, stanovuje vyhláška č. 449/2009 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti.“

Pozn.: RRRS ve výše uvedené tabulce je zkratkou pro Regionální radu regionů soudržnosti

Zdroj: Vlastní zpracování dle Návrh zprávy o plnění státního rozpočtu České republiky za 1.pololetí [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011 [vid. 2011-11-23] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/PPSR_2011Q2_komplet_navrh.pdf

Jak je již patrné z výše uvedené tabulky 7, výsledek hospodaření krajů v první polovině roku 2011 skončil přebytkem ve výši **3 574,3 mil. Kč**.

Celkové příjmy krajských rozpočtů byly v porovnání s pololetím roku 2010 o 16,9 mld. Kč nižší a činily 70 240,3 mil. Kč. Celkové příjmy tvoří vlastní příjmy krajů, které dosáhly výše 25 003,3 mil. Kč. Tyto příjmy se skládají z daňových příjmů (22 262,5 mil. Kč), nedaňových příjmů (2 497,8 mil. Kč) a kapitálových příjmů (243 mil. Kč).

Další a zároveň nejvýznamnější část celkových příjmů tvoří transfery ze státního rozpočtu (43,5 mld. Kč), státních fondů a z rozpočtu regionálních rad (0,9 mld. Kč). Celkem tyto transfery dosáhly 45 237,0 mil. Kč, což je o 16,0 mld. Kč méně než v pololetí roku 2010.

Celkové výdaje krajů v porovnání s pololetím roku 2010 klesly o 1,4 mld. Kč a činily **66 666,0 mil. Kč**. Nejvyšší část výdajů tvoří běžné výdaje, které dosáhly 61 023,0 mil. Kč. Běžné výdaje se v porovnání s předchozími obdobími pohybují víceméně na stejné úrovni, což je způsobeno realizací řady úsporných opatření při zajišťování běžné provozní činnosti.

Druhou část celkových výdajů tvoří kapitálové výdaje, které také, v porovnání se stejným obdobím v roce 2010, klesly, a to o 1,8 mld. Kč. Celkem dosahovaly kapitálové výdaje krajů 5 643,0 mil. Kč.

Výsledek hospodaření obcí a DSO (dále jen obcí) v první polovině roku 2011 dopadl stejně jako v případě krajů přebytkem, a to ve výši **12 055,1 mil. Kč**.

Celkové příjmy obcí byly o 8,4 mld. Kč nižší než příjmy v pololetí roku 2010 a dosahovaly výše **134 621,5 mil. Kč**. Toto snížení je způsobeno zejména meziročním poklesem daňových příjmů o 1,9%, kapitálových příjmů zhruba o 50%, nedaňových příjmů o 4,0% a přijatých transferů o 7,2%.

Vlastní příjmy činily celkem 91 013,8 mil. Kč, z toho daňové příjmy obcí činily 74 027,5 mil. Kč, nedaňové příjmy 13 516,1 mil. Kč a kapitálové příjmy dosahovaly výše 3 470,2 mil. Kč.

Druhou část celkových příjmů obecních rozpočtů tvoří, stejně jako v případě krajů, transfery ze státního rozpočtu, státních fondů a z rozpočtů regionálních rad. Celkem pomocí těchto transferů obce získaly 43 616,3 mil. Kč.

I výdaje byly v porovnání s pololetím roku přecházejícího nižší, a to o 2,1 mld. Kč a dosahovaly výše **122 566,4 mil. Kč**.

Běžné výdaje byly v porovnání s pololetím roku 2010 vyšší o 1,4 mld. Kč a dosahovaly výše 95 962,6 mil. Kč. V případě kapitálových výdajů došlo k meziročnímu poklesu o 3,6 mld. Kč a k 30. červnu roku 2011 činily 26 603,8 mil. Kč.

3 Charakteristika Města Turnova a jeho rozpočet

Město Turnov založili bratři Jaroslav a Havel z rodu Markvarticů roku 1250.

Turnov je známý pro svou tradici v oblasti řemesel a obchodu, z nichž nejznámější je výroba šperků a zpracování drahých kamenů. Je tomu také díky významným nalezištím v okolí Turnova, jako jsou například svahy vrchu Kozákov.

Turnov však neproslavilo pouze zpracování drahých kamenů. Známy je i pro své okolí, které je z hlediska turistického ruchu velice oblíbené. Turnov se nachází v Českém ráji, který se pyšní krásnou přírodou i velkým množstvím památek, jako jsou například Dlaskův statek, zámky Hrubý Rohozec a Hrubá Skála, hrady Kost a Valdštejn nebo oblast skalních měst. Přímo v centru města lze také navštívit Muzeum Českého ráje, které patří mezi turisty k nejvíce navštěvovaným místům v Turnově. Dalšími zajímavými místy jsou nepochybně turnovské kostely, kterých je celkem šest nebo židovská synagoga, která byla v roce 2007 kompletně zrekonstruována.

Turnov z hlediska územní samosprávy patří do Libereckého kraje a mezi obce s rozšířenou působností. Je členem několika regionálních a celostátních sdružení. Těmito sdruženími jsou například Euroregion Nisa - Neisse – Nysa, Sdružení obcí Libereckého kraje, Svaz měst a obcí České republiky, Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska, Mikroregion Jizera a Národní síť Zdravých měst ČR.

Celková rozloha Turnova je 2273 ha. Území města je organizačně rozděleno na 5 katastrálních území a na 13 částí. Mezi katastrální území patří Turnov, Daliměřice, Mašov u Turnova, Bukovina u Turnova a Malý Rohozec. Turnov je tvořen z 13 částí, kterými jsou Turnov (Nudvojovice připojeny), Daliměřice, Hrubý Rohozec, Kadeřavec, Mašov, Pelešany, Bukovina, Dolánky u Turnova, Kobylka, Loužek, Malý Rohozec, Mokřiny a Vazovec.³⁰

³⁰ Zpracováno dle Statistické údaje a čísla o Turnovu [online]. Turnov: Město Turnov, 2008 [vid. 2011-11-9]
Dostupný z <http://www.turnov.cz/mesto-turnov/zakladni-informace-o-meste/statisticke-udaje-a-cisla-o-turnovu.html>

Město Turnov je zřizovatelem celkem devatenácti příspěvkových organizací. Těmito příspěvkovými organizacemi jsou mateřské školy, základní školy, Středisko pro volný čas dětí a mládeže, Základní umělecká škola Turnov, Městská knihovna, Hrad Valdštejn, Zdravotně sociální služby a Dětské centrum Turnov.

Město Turnov je zakladatelem a vlastníkem šesti společností s ručením omezením. Těmito společnostmi jsou Technické služby Turnov, Městská teplárenská Turnov, Kulturní centrum Turnov, Městská sportovní Turnov, Panochova nemocnice Turnov a Nempřa (pozn. společnost Nempřa se zabývá praním prádla pro zdravotnická zařízení a hotely, dále pak výrobou a rozvodem tepla a elektrické energie).

3.1 Rozpočet Města Turnova

Po několik let vykazoval rozpočet Turnova vyšší výdaje v porovnání s příjmy. Tento stav trval až do roku 2008, kdy výdaje města převýšily jeho příjmy o 9 542 578,17 Kč a zároveň však v tomto roce dosáhly daňové příjmy historicky nejvyšší hodnoty. Celosvětová krize, která nastala v roce 2009, se projevila i v hospodaření Turnova, které významně snížilo výdaje, a to pod úroveň celkových příjmů. Tento stav pokračoval i v roce 2010, kdy příjmy opět přesáhly výdaje, i když ne v tak velkém rozsahu jako v předchozím roce.

Jednotlivé druhy příjmů v letech 2008, 2009 a 2010 jsou popsány v tabulce 8.

Tabulka 8: Rozpočet Města Turnova v letech 2008 až 2010 (v Kč)

Jednotlivé druhy příjmů a výdajů	skutečnost k 31.12.2008	skutečnost k 31.12.2009	skutečnost k 31.12.2010
Příjmy po konsolidaci:	497 435 466,40	457 669 991,24	454 502 210,21
Z toho			
a) daňové	188 499 664,54	178 728 571,90	181 033 535,87
b) nedaňové	72 625 457,31	64 236 134,92	61 723 971,23
c) kapitálové	89 890 210,50	55 136 738,94	56 111 891,00
d) dotace	146 420 134,05	159 568 545,48	155 632 812,11

Jednotlivé druhy příjmů a výdajů	skutečnost k 31.12.2008	skutečnost k 31.12.2009	skutečnost k 31.12.2010
Výdaje po konsolidaci:	506 978 044,57	412 731 296,81	437 274 188,01
Z toho			
a) běžné	290 945 610,08	329 597 211,98	335 256 234,37
b) kapitálové	216 032 434,49	83 134 084,83	102 017 953,64
Saldo	-9 542 578,17	44 938 694,43	17 228 022,20
Financování	+9 542 578,17	-44 938 694,43	-17 228 022,20

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů z let 2008 až 2010 poskytnutých Městem Turnov

Jak bylo uvedeno již v úvodu této kapitoly, v roce 2008 vykazoval rozpočet vyšší výdaje než příjmy, a to ve výši 9 542 578,17 Kč. Rozdíl ve financování byl pokryt přijetím nového úvěru, tím došlo k zajištění vyrovnaného rozpočtu města. Celkové příjmy města byly vyšší, než se původně plánovalo o 1 033 699,40 Kč a činily 497 435 466,40 Kč. Nejvyšší část těchto příjmů tvoří daňové příjmy, které byly stejně jako plánované celkové příjmy ve skutečnosti vyšší a činily celkem 188 499 664,54 Kč. Nedaňové příjmy byly značně ovlivněny transformací z Městské nemocnice Turnov p.o. (příspěvková organizace) na Panochovu nemocnici Turnov s.r.o., která byla provedena z několika důvodů. Hlavním důvodem bylo povinné navýšení platů dle zákona č. 143/92, kdy tyto zdroje nebyly od zdravotních pojišťoven adekvátně zajištěny. Tato akce se výrazně promítla nejen v nedaňových příjmech, ale současně i v kapitálových výdajích, kde dosáhla výše 90 290 tis. Kč.

Druhý největší zdroj příjmů, kterým jsou dotace (transfery), byl nižší oproti původnímu plánovanému rozpočtu, a to o 1 118 004,00 Kč. Původně bylo plánováno s příjmem z dotací ve výši 147 538 138,00 Kč. Této výše nebylo dosaženo a bylo získáno pouze 146 420 134,05 Kč. Hlavním důvodem bylo získání nižšího příspěvku od státu (MPaSV) na sociální dávky, který byl ve skutečnosti celkem 79 107 tis. Kč, kdy původně bylo počítáno s 80 180 tis. Kč. Tento příspěvek tvoří nejvyšší položku transferů, proto právě jeho snížení významně ovlivnilo očekávané příjmy z dotací.

Výdaje za rok 2008 byly celkem 506 978 044,57 Kč. Nejvyšší část výdajů tvoří běžné výdaje, které byly plánované ve výši 299 471 308,00 Kč. Ve skutečnosti došlo k úspoře těchto výdajů o velikosti 8 525 698 Kč a výdaje činily celkem 290 945 610,08 Kč.

I v případě kapitálových výdajů, které byly celkem 216 032 434,49 Kč, došlo k úspoře oproti původním plánovaným výdajům, a to ve výši 1 096 025,00 Kč. V případě kapitálových výdajů se jedná o různé akce, které město v tomto roce financovalo. Mezi nejvýznamnější patří již zmíněná transformace na Panochovu nemocnici Turnov, s.r.o., která tvoří celkem 42 % z celkových kapitálových výdajů. Dále pak příspěvky Kulturnímu centru Turnov, s.r.o., kdy jednou z hlavních položek byl příspěvek na dokončení dlouho očekávané stavby KC Střelnice. Dalšími významnými kapitálovými výdaji města byla rekonstrukce ZŠ 28.října, dokončení rekonstrukce synagogy a investiční příspěvek Vodohospodářskému sdružení Turnov na rekonstrukci vodovodních a kanalizačních řádů, včetně komunikací. Značné výdaje na tyto akce vedly k překročení jejich výše nad příjmy. V rámci financování došlo k přijetí dlouhodobého úvěru ve výši 31 793 tis. Kč, kdy současně město v tomto roce splatilo 17 796 tis. Kč dlouhodobých úvěrů.

V roce 2009 svět zasáhla krize, která se nevyhnula ani České republice. V hospodaření Turnova se krize projevila díky vládním nařízením, jež vedly k značnému snížení příjmů u daní u fyzické i právnické osoby a daně z přidaného hodnoty, kde u těchto třech příjmů bylo získáno podstatně méně než bylo plánováno ve schváleném rozpočtu. Musela být proto provedena opatření, díky kterým byla zvýšena daň z nemovitosti, která znamenala pro Turnov zvýšení příjmů ze 7 082 tis. Kč, získaných v roce 2008, na 13 580 tis. Kč v roce 2009.

Rok 2009 byl zlomový v tom smyslu, že Turnov dosáhl po několika letech vyšších příjmů v porovnání s výdaji. Na druhou stranu v porovnání s rokem 2008, kdy celkové příjmy činily **497 435 466,40 Kč**, došlo v roce 2009 z důvodu krize ke značnému snížení příjmů, a to na **457 669 991,24 Kč**.

Jeho celkové příjmy po konsolidaci činily 457 669 991,24 Kč a o 44 938 694,43 Kč přesahovaly celkové výdaje. Stejně jako v roce 2008 tvořily největší část příjmů daňové příjmy. Ty byly ovlivněny již výše uvedenými změnami a celkem činily 178 728 571,90 Kč. V případě nedaňových příjmů došlo k nárůstu příjmů ze sankčních plateb, kde velkou část těchto plateb představují příjmy za porušení předpisů, které vzrostly z 6 079 tis. Kč v roce 2008 na 15 299 tis. Kč v roce 2009. V případě

transferů, které tvoří druhou nejdůležitější část příjmů města, došlo ke zvýšení sociálních dávek o téměř 10 mil. Kč v porovnání s rokem předchozím a celkové příjmy z transferů činily 159 568 545,48 Kč.

I v případě celkových výdajů došlo v roce 2009 ke snížení v porovnání s předchozím rokem 2008. V roce 2008 byly celkové výdaje Turnova **506 978 044,57 Kč**, což je o 93 246 747,80 Kč více než v roce 2009, kdy byly výdaje celkem **412 731 296,81 Kč**.

Z důvodu krize město podniklo úsporná opatření a snížilo všechny možné běžné výdaje o **5%**. Důsledkem tohoto snížení běžných výdajů došlo k úspoře ve výši 23 401 686,02 Kč oproti plánovaným výdajům. Celkem dosáhly běžné výdaje výše 329 597 211,98 Kč. Stejně tak došlo v porovnání s původním plánem ke snížení kapitálových výdajů, a to o 10 560 915,17 Kč. Celkem činily kapitálové výdaje 83 134 084,83 Kč. Největšími kapitálovými výdaji města bylo dokončení rekonstrukce Bazénu Výšinka, celkem 28% z celkových kapitálových výdajů. Tento projekt byl realizován s dotací EU z Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod. Dalšími významnými investičními akcemi byl příspěvek Vodohospodářskému sdružení Turnova na akci Čistá Jizera, zateplení mateřské školky Kosmonautů a rekonstrukce sídliště J.Patočky.

V rámci financování došlo ke splátce dlouhodobého úvěru ve výši 20 588 tis. Kč a převodu zůstatku na účtech do dalšího roku, a to ve výši 24 350 tis. Kč.

V roce 2010 byly příjmy Města Turnova opět vyšší než výdaje, stejně jako v roce 2009. Celkové příjmy po konsolidaci činily **454 502 210,21 Kč**, což je však o 3 167 781, 03 Kč méně než v předchozím roce. Nejvyšší část příjmů tvoří stejně jako v předchozích letech příjmy z daní. Tyto příjmy byly 181 033 535,87 Kč, to je o 6 833 335, 87 Kč více oproti plánovanému rozpočtu. Zlepšení příjmů z daní je způsobeno zejména snížením předešlého daňového propadu, a to hlavně v oblasti příjmů z daně fyzické osoby a daně z přidané hodnoty, kde došlo ke značnému zvýšení těchto příjmů v porovnání s předchozím rokem. I v případě daně z nemovitosti došlo v důsledku vládních opatření k dalšímu zvýšení, a to na hodnotu celkem 19 044 tis. Kč. Ostatní příjmy se pohybovaly víceméně stejně jako v předchozím roce. Druhou nejvyšší část příjmů tvoří opět příjmy z dotací, které činily celkem 155 632 812,11 Kč.

V porovnání s plánovaným rozpočtem byly v roce 2010 celkové výdaje po konsolidaci nižší o 36 155 828,99 Kč. V případě běžných výdajů město pokračovalo ve snaze snižovat

tyto výdaje a ve výsledku došlo ke snížení těchto výdajů téměř o **10%**, což znamená snížení o 33 661 tis. Kč a celkové běžné výdaje ve výši 335 256 tis. Kč.

Nutno také uvést, že běžné výdaje se pohybovaly téměř na stejné úrovni jako v předchozím roce. Byly však navýšeny o výdaje na rekonstrukci zeleně, která účetně nepatří mezi investice. I v případě kapitálových výdajů došlo k úspoře, i když nebyla tak výrazná jako u běžných výdajů. Tato úspora byla ve výši 2 495 041,36 Kč a celkem dosáhly kapitálové výdaje výše 102 017 953,64 Kč.

Mezi největší kapitálové výdaje patřil opět příspěvek Vodohospodářskému sdružení Turnova na akci Čistá Jizera. V tomto případě bylo čerpáno z dlouhodobého úvěru, a to ve výši 10 mil. Kč. Mezi další významné projekty lze zařadit pokračování rekonstrukce sídliště J.Patočky, revitalizace rybníků pod Hrubým Rohozcem, Projekt naučné stezky financovaný z příhraniční spolupráce a zahájení výstavby nového terminálu veřejné dopravy.

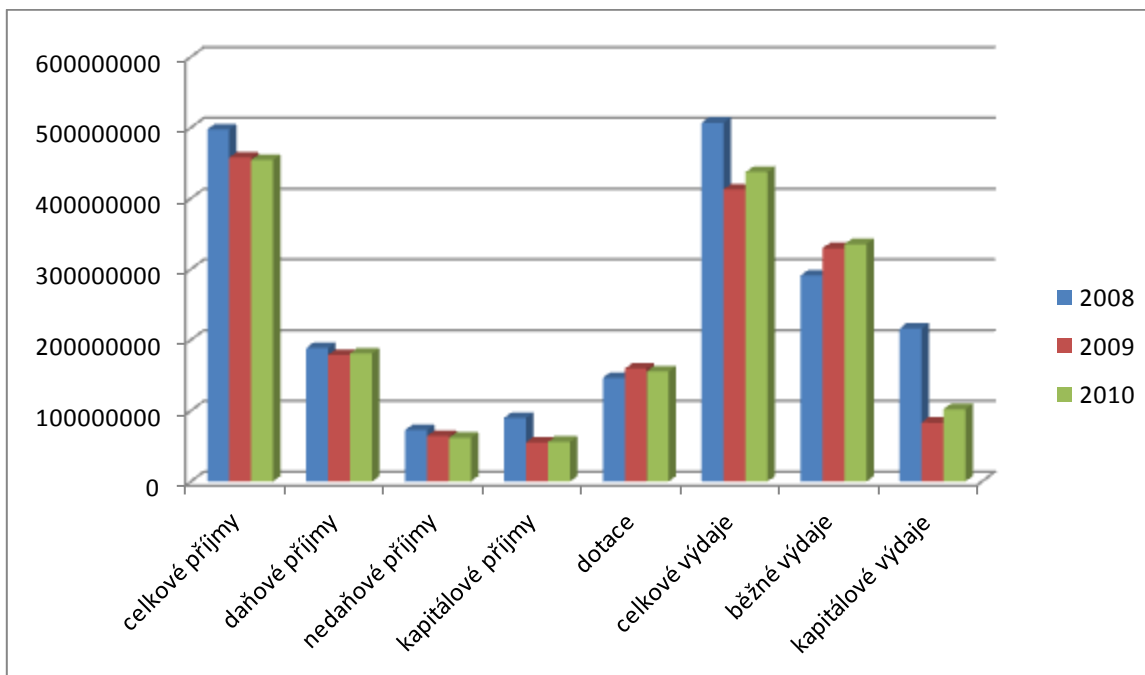
Celkové výdaje byly v tomto roce zejména díky výše uvedeným investičním akcím v porovnání s rokem 2009 vyšší o 24 542 891,2 Kč a dosáhly výše **437 274 188,01 Kč**.

V rámci financování bylo splaceno celkem 17 200 tis. Kč u dlouhodobého úvěru a zůstatek na účtu ve výši 10 029 tis. Kč byl převeden do dalšího roku.

Bylo by dobré zmínit i poslední položku tabulky, kterou je financování. Tato položka obsahuje, jak je již patrné z výše uvedených skutečností, přijetí úvěrů a splátky jistin těchto úvěrů, změny stavu na bankovních účtech a nerealizované kurzové rozdíly. Z tabulky je zřejmé, že v roce 2008, kdy město podniklo velké investiční akce a díky tomu výdaje přesáhly příjmy, bylo financování záporné, což znamená přijetí úvěru. Dorovnání pomocí úvěrů vedlo k vyrovnání příjmů a výdajů a tím pádem k vyrovnanému rozpočtu pro tento rok.

Nejvýznamnější příjmy (výdaje), které město získalo (vydalo) jsou uvedeny v následující kapitole, která je věnována hospodaření města.

Porovnání jednotlivých příjmů a výdajů v letech 2008 až 2010 zobrazuje také graf 3.

Graf 3: Porovnání příjmů a výdajů Města Turnova v letech 2008 až 2010

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů z let 2008 až 2010 poskytnutých Městem Turnov

Z grafu jsou patrné výše popsané skutečnosti, že v roce 2008 byly jak celkové příjmy, tak celkové výdaje vyšší v porovnání s následujícími roky. Zejména pak v případě kapitálových výdajů a částečně i kapitálových příjmů se jednalo o značné rozdíly. V tomto roce došlo k nejvyšším příjmům a zároveň i výdajům města v posledních letech. Při pohledu na roky 2009 a 2010 je jasné, že celkové příjmy byly v roce 2009 vyšší, a to hlavně díky nedaňovým příjmům a dotacím (transferům). Naopak výdaje byly vyšší v roce 2010, jak v oblasti běžných, tak i kapitálových výdajů. V obou případech však, jak je již výše uvedeno, přesáhly celkové příjmy celkové výdaje.

4 Analýza hospodaření Města Turnova

Kapitola 3 byla z velké části věnována náhledu do jednotlivých rozpočtů z let 2008, 2009 a 2010 a jejich vzájemnému porovnání.

Cílem této kapitoly je pak detailnější pohled na hospodaření Turnova v roce 2010.

4.1 Hospodaření Turnova v roce 2010

Jak již bylo uvedeno ve třetí kapitole, je rozpočet Turnova vyrovnaný. Přestože hospodaření Turnova zasáhla v roce 2009 krize, kdy příjmy výrazně klesly, jednalo se hlavně o snížení daňových příjmů (daně FO, PO a DPH), dokázal Turnov na tuto situaci reagovat, snížil výdaje, zejména pak běžné výdaje, a zároveň zvýšil příjmy z daně z nemovitosti. Ve výsledku pak celkové příjmy přesáhly celkové výdaje. Podobná situace nastala i v roce 2010, kdy však zejména již příjmy z daně FO a DPH byly značně vyšší než v předchozím roce.

Příjmy

Ve schváleném rozpočtu pro rok 2010 byly celkové příjmy plánovány ve výši 394 397 219,00 Kč. Později došlo k úpravě rozpočtu a celkové příjmy byly stanoveny na částku 445 624 017,00 Kč. Zejména zvýšené daňové příjmy však vedly k celkovému nárůstu příjmů, takže ve skutečnosti činily celkové příjmy po konsolidaci k 31.12.2010 celkem 454 502 210,21 Kč, což je o 8 878 193,21 Kč více, než bylo plánováno ve schváleném rozpočtu po úpravách.

Celkové příjmy se skládají z daňových, nedaňových, kapitálových a transferových (dotačních) příjmů.

Daňové příjmy byly plánovány ve výši 160 840 tis. Kč, po úpravě na 174 200 tis. Kč. Jak je již výše uvedeno, následkem nařízení vlády došlo v městském rozpočtu ke zvýšení příjmů u daně fyzické osoby celkem o 3 846 tis. Kč (tj. 10%), daně právnické osoby celkem o 1 370 tis. Kč (tj. 6%) a daně z přidané hodnoty o 721 tis. Kč (tj. 1%). Kromě těchto daní se v rozpočtu také významně projevil příjem získaný z daně z nemovitosti,

kteřý mimo jiné také vzrostl v porovnání s původním plánem, a to o 344 tis. Kč (tj. 2%). Po přičtení rozdílů u ostatních daňových příjmů, které však již nebyly tak vysoké, byly daňové příjmy vyšší o 6 833 tis. Kč a činily celkem 181 033 tis. Kč.

Nedaňové příjmy byly také vyšší, než bylo plánováno. Hlavním důvodem bylo získání vyšších příjmů ze sankčních plateb o 1 352 tis. Kč (tj. 23%) a z nahodilých příjmů o 580 (tj. 41%). Ve schváleném rozpočtu bylo plánováno s nedaňovými příjmy ve výši 55 326 tis. Kč, po úpravě 59 324 tis. Kč. Ve skutečnosti dosáhly tyto příjmy celkem výše 61 724 tis. Kč, což je o 2 400 tis. Kč více, než bylo plánováno.

Zvýšení nedaňových příjmů v jednotlivých případech zobrazuje tabulka 9 Porovnání jednotlivých oblastí plánovaných a skutečných nedaňových příjmů (v tis. Kč).

Tabulka 9: Porovnání jednotlivých oblastí plánovaných a skutečných nedaňových příjmů (v tis. Kč)

Jednotlivé oblasti nedaňových příjmů	Upravený rozpočet	Skutečnost k 31.12.2010	Rozdíl (zvýšení příjmů)	Plnění v %
Odbor sociálních věcí	300	306	6	102
Odbor dopravní	2000	2171	171	108,6
Odbor správní	510	226	-284	44,3
Městská policie	2340	2206	-134	94,3
Zastupitelé	1300	563	-737	43,3
Kancelář tajemníka	80	68	-12	85
Odbor školství, kult. a sportu	316	382	66	120,9
Finanční odbor	10002	10030	28	100,3
Odbor životního prostředí	1270	1342	72	105,7
Odbor vnitřních věcí	69	136	67	197,1
Odbor cestovního ruchu	530	1034	504	195,1
Odbor správy majetku	33339	34141	802	102,4
Ostatní příjmy	7268	9119	1851	125,5
Rozdíl (zvýšení příjmů) celkem			2400	104

Zdroj: Vlastní zpracování dle 08 B závěrečný účet příloha 1 poskytnutého městem

Z tabulky je patrné, že ve většině případů došlo ke zvýšení příjmů v porovnání s plánem. Pouze u čtyř složek, kterými jsou odbor správní, Městská policie, zastupitelé a kancelář tajemníka došlo k získání nižších příjmů, než bylo plánováno. Nejvyšší rozdíl mezi plánovým rozpočtem a skutečností, a to celkem 1 851 tis. Kč, je v případě ostatních příjmů, kam také spadají výše uvedené transakční platby a nahodilé příjmy, jež nejvíce ovlivnily změnu nedaňových příjmů.

I v případě kapitálových příjmů došlo ke zvýšení oproti původnímu plánu, i když nebylo tolik výrazné jako v předchozích případech. Kapitálové příjmy byly plánovány ve výši 36 150 tis. Kč, po úpravě 55 220 tis. Kč. Ve skutečnosti byly tyto příjmy vyšší o 892 tis. Kč a činily celkem 56 112 tis. Kč.

Poslední část příjmů tvoří transfery (dotace). V případě transferů došlo naopak ke snížení v porovnání s původním plánem. Bylo plánováno celkem 142 081 tis. Kč, po úpravě 156 880 tis. Kč. To je o 1 247 tis. Kč více, než bylo skutečně získáno, protože celkové příjmy z transferů činily 155 633 tis. Kč. Snížení příjmů z transferů je způsobeno zejména snížením neinvestičních transferů od obcí za žáky o 928 tis. Kč a „rozpočtového transferu z vyúčtování projektu z Euroregionu Nisa „Poznejme se navzájem““ ve výši 0,3 mil. Kč (plnění v nedaňových příjmech).³¹

Výdaje

Výdaje byly pro rok 2010 plánovány ve výši 470 203 219,00 Kč, po úpravě 473 430 017,00 Kč. Jak je uvedeno v kapitole 3, Turnov po krizi v roce 2009 začal snižovat výdaje, zejména běžné výdaje. V této strategii pokračoval i v roce 2010, kdy dosáhl snížení možných běžných výdajů téměř o 10%. Ve skutečnosti byly tedy výdaje nižší a dosáhly k 31.12.2010 výše 437 274 188,00 Kč.

Jak je již zřejmé, výdaje Města Turnova se skládají z běžných a kapitálových výdajů.

Běžné výdaje byly plánovány ve výši 318 958 tis. Kč, po úpravě 368 917 tis. Kč. Výše uvedené závěry o snížení těchto výdajů dokládají fakt, že ve skutečnosti byly tyto výdaje o 33 661 tis. Kč nižší a činily 335 256 tis. Kč.

³¹ Stařková, D., *08 B zaverecný účet za rok 2010*, Turnov, 2011, s. 3.

Výsledky vynaložení běžných výdajů v jednotlivých oblastech jsou zobrazeny v tabulce 10. Porovnání plánovaných běžných výdajů a jejich skutečného čerpání v případě jednotlivých oblastí rozpočtu (v tis. Kč).

Tabulka 10: Porovnání plánovaných běžných výdajů a jejich skutečného čerpání v případě jednotlivých oblastí rozpočtu (v tis. Kč)

Jednotlivé oblasti běžných výdajů	Upravený rozpočet	Skutečnost k 31.12.2010	Rozdíl (úspora)	Plnění v %
Odbor sociálních věcí	109 430	106 677	2 753	97,5
Odbor dopravní	5 947	5 329	618	89,6
Odbor správní	2 682	2 543	139	94,8
Městská policie	7 174	7 307	-133	101,9
Stavební úřad	80	80	0	100
Zastupitelé	9 143	7 809	1 334	85,4
Kancelář tajemníka	46 538	46 019	519	98,9
Odbor školství, kult. a sportu	37 434	37 265	169	99,5
Finanční odbor	57 566	37 172	20 394	64,6
Odbor životního prostředí	30 708	27 642	3 066	90
Odbor vnitřních věcí	11 624	9 614	2 010	82,7
Odbor cestovního ruchu	2 895	2 302	593	79,5
Odbor správy majetku	47 130	44 925	2 205	95,3
Odbor rozvoje města	566	572	-6	101,1
Rozdíl (úspora) celkem			33661	90,9

Zdroj: Vlastní zpracování dle 08 B závěrečný účet příloha 1 poskytnutého městem

Z tabulky 10 je patrné, že nejvyšší část uspořené výdajů byla ve finančním odboru, celkem 20 394 tis. Kč. Dále byly výdaje značně nižší v porovnání s původně plánovaným rozpočtem v odborech sociálních věcí, správy majetku a odboru vnitřních věcí. Naopak v případě Městské policie a odboru rozvoje města byly výdaje ve skutečnosti vyšší, než bylo celkem plánováno.

Kapitálové výdaje byly plánovány ve výši 151 245 tis. Kč, po úpravě byl plán těchto výdajů snížen na 104 513 tis. Kč. Ve skutečnosti byly tyto výdaje ještě nižší, než bylo dle upraveného rozpočtu plánováno o 2 495 tis. Kč a činily celkem 102 018 tis. Kč.

Porovnání výdajů v jednotlivých oblastech přináší tabulka 11 Porovnání plánovaných kapitálových výdajů a jejich skutečného čerpání v jednotlivých oblastech (v tis. Kč).

Tabulka 11: Porovnání plánovaných kapitálových výdajů a jejich skutečného čerpání v jednotlivých oblastech (v tis. Kč)

Jednotlivé oblasti kapitálových výdajů	Upravený rozpočet	Skutečnost k 31.12.2010	Rozdíl (úspora)	Plnění v %
Odbor správní	180	100	80	55,6
Městská policie	150	150	0	100
Zastupitelé	44150	43146	1004	97,7
Odbor školství, kult. a sportu	470	470	0	100
Odbor životního prostředí	5090	4091	999	80,4
Odbor vnitřních věcí	2430	2430	0	100
Odbor cestovního ruchu	0	0	0	0
Odbor správy majetku	49774	49395	379	99,2
Odbor rozvoje města	2269	2236	33	98,5
Rozdíl (úspora) celkem			2495	97,6

Zdroj: Vlastní zpracování dle 08 B závěrečný účet příloha 1 poskytnutého městem

Podle výsledků ve třetím sloupci je jasné, že v žádné z oblastí kapitálových výdajů nedošlo k překročení plánovaných výdajů. Ve čtyřech oblastech se skutečné výdaje shodovaly s výdaji plánovanými. V ostatních oblastech došlo při srovnání skutečnosti s plánovaným rozpočtem k úspoře finančních prostředků. K nejvyšší úspoře došlo u zastupitelů, a to v případě příspěvku Vodohospodářskému sdružení – bytové zóny, kde došlo k přesunutí čerpání na další rok, celkem 1004 tis. Kč. Další výrazná úspora byla v oblasti Odboru životního prostředí, celkem 999 tis. Kč. V případě tohoto odboru došlo hned k

několika úsporám, kdy nejvyšší částka 500 tis. Kč byla uspořena v případě projektu Stebénka, který nebyl v tomto roce realizován.

Financování

Celkem bylo plánováno 75 806 tis. Kč, po úpravě 27 806 tis. Kč. V rámci financování bylo u dlouhodobých úvěrů splaceno celkem 17 200 tis. Kč. Dále byl přijat dlouhodobý úvěr na projekt Čistá Jizera ve výši 10 000 tis. Kč. Zůstatek na účtu ve výši 10 029 tis. Kč byl převeden do dalšího období.

Byla provedena dvě přezkoumání hospodaření Města Turnov za rok 2010. První přezkoumání proběhlo ve dnech 2.11.2010 až 4.11.2010, druhé pak ve dnech 22.3.2011 až 24.3.2011. Obě tato přezkoumání provedli kontrolori z Krajského úřadu Libereckého kraje (KÚLK) na základě žádosti Města Turnova a zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.³²

Závěr zní :

„Při přezkoumání hospodaření Města Turnov za rok 2010 nebyly zjištěny chyby a nedostatky (§ 10 odst. 3 písm. b zákona č. 420/2004 Sb.).“³³

Celkově lze říci, že město má ve sledovaném období, díky rozsahu kapitálových výdajů, velkou dynamiku ve zhodnocování svého nemovitého majetku. Každý rok Turnov investoval zhruba 100 mil. Kč, což je přibližně 1/3 z celkových příjmů. Veliký vliv na tyto investice mají dotace, v jejichž získané výši patří město mezi nejlepší v Libereckém kraji.

³² Zpracováno dle Staňková, D., *08 B závěrečný účet za rok 2010*, Turnov, 2011.

³³ Staňková, D., *08 B závěrečný účet za rok 2010*, Turnov, 2011, s. 6.

5 Podpora podnikatelských subjektů ze strany města včetně využití fondů Evropské unie

Město Turnov je známé nejen pro významné památky a krásy přírody, které jsou obdivované českými i zahraničnímu návštěvníky, ale také pro svou snahu o rozvoj v oblasti podnikatelského prostředí. Právě díky této snaze v podpoře podnikatelských subjektů se město již po několik let umísťuje na předních místech v rámci Libereckého kraje v ceně týdeníku Ekonom Město pro byznys.

5.1 Podnikatelské subjekty a živnosti v Turnově

Počet podnikatelských subjektů se v Turnově každým rokem zvyšuje. V roce 2010 bylo na Turnovsku evidováno celkem 6 824 podnikatelských subjektů. Z toho tvořily fyzické osoby 5928 a 231 zahraničních fyzických osob (ZFO) a právnické osoby 665. V roce 2011 se zvýšil počet podnikatelských fyzických osob na 6073 a 218 ZFO, celkem bylo na Turnovsku evidováno **6956** podnikatelů. V roce 2010 bylo evidováno celkem 9 367 živností. Tento počet v roce 2011 vzrostl o 375 živností a činil celkem 9 742 živností. Z tohoto bylo 3 030 řemeslných, 787 vázaných, 309 koncesovaných a 5 616 volných živností.

Přímo v samotném Turnově je pak celkem 3 706 ekonomických subjektů, což je o trochu méně než v roce 2010, kdy těchto subjektů zde bylo 3 716. Fyzických osob je v Turnově 2935, z nichž 2750 tvoří živnostníci. Právnických osob je 771, z toho je 375 obchodních společností, 15 družstev, 115 sdružení a 41 organizačních složek sdružení.

Řemeslné živnosti jsou nejvíce zastoupeny v oblastech: „Hostinná činnost“ (634 oprávnění), „Zednictví“ (354 oprávnění), „Silniční motorová doprava“ (253 oprávnění), „Oprava silničních vozidel“ (243 oprávnění), „Zámečnictví a nástrojářství“ (226 oprávnění). Nejvíce zastoupenou vázanou živností je „Činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence“ (241 oprávnění). Největší počet živnostenských oprávnění je v rámci volné živnosti, kde nejvíce živností je

„Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1-3 živnostenského zákona, tj. 5616“. V případě koncesovaných živností je nejvíce zastoupena živnost zaměřená na autodopravu, zejména nákladní.³⁴

5.2 Podpora podnikatelských subjektů ze strany Města Turnova

Pro podnikatele jsou velice důležité podmínky pro jejich podnikání. Mezi tyto podmínky patří bezesporu vhodný prostor pro podnikání. V tom se Turnov snaží podnikatelům vyjít již po několik let vstříc a ve svém územním plánu má několik zón pro podnikání. Největší zóna je Obchodně – průmyslový areál Vesecko. Zde však podnikatelé (investoři) narazili na problém, který se táhne již několik let, v podobě restitučního řízení se žalobkyní Dr. Johanny Kammelander. I přesto došlo v minulých letech k vybudování několika nových výrobně obchodních a průmyslových závodů, kterými jsou Ontex CZ, s.r.o., SFS INTEC s.r.o., VGP CZ I, DUVEMARO, s.r.o., STAVTRANS, spol. s r.o., AGBA, v.o.s., HELIOS - OKNA, spol. s r.o., KAŠÍR s.r.o., Dřevo Trust, a.s., Truhlářství RAKY, ISM Turnov, s.r.o., MPS střechy, RONN Drain Complet s.r.o., JW Bohemian Chandeliers. Nově zde staví firma Kamax. V této zóně zůstává ještě pár hektarů k zastavění. Dále je zde možnost dostavby v bývalém areálu Agra Všeň, kde se nyní na části realizují stavby prosperujícího Pivovaru Malý Rohozec (stavba nové haly expedice).

Pro podnikání je také důležitá dopravní dostupnost. Právě díky dopravní dostupnosti je o podnikání na Turnovsku velký zájem. Turnov se nachází na křižovatce silnic I/10 a I/35 rychlostních komunikací a železniční křižovatce Praha, Liberec, Hradec Králové, Pardubice. Tato významná strategická poloha Turnova značně ovlivnila ceny pozemků, které se pohybují na úrovni krajského města a patří k nejdražším v Libereckém kraji.

Další oblastí podpory podnikání je turistika. Město investuje každý rok 3 až 4 mil. Kč do turistického ruchu formou provozu informačního centra, které se stará o přípravu projektů, vydávání publikací a přípravu různých motivačních programů, především pro rodiny

³⁴ Zpracováno dle *Tisková zpráva č. 10 / 2012*. 1.vyd. Turnov: Obecní živnostenský úřad v Turnově, leden 2012

Tisková zpráva č. 11 / 2012. 1.vyd. Turnov: Odbor správní Městského úřadu v Turnově, leden 2012

s dětmi. Další investicí města v rámci podpory turistiky je provozování Hradu Valdštejn, kde investice v posledních letech s podporou státu a Libereckého kraje dosáhly desítek milionů korun (cca 30 mil. Kč). Mezi další projekty města patří i rekonstrukce synagogy, kde s podporou Norských fondů bylo vynaloženo více jak 15 mil. Kč. Každý rok město investuje do opravy památek, a to především z programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón, kde za dobu existence tohoto programu město s majiteli památek, kterými byla většinou církev, investovali přes 34 mil. Kč.

Mezi další subjekty založenými k podpoře turistického ruchu patří Sdružení Český ráj, které je zájmovým sdružením měst, obcí a dalších právnických osob a jeho účelem je spolupráce těchto subjektů na rozvoji cestovního ruchu v regionu Český ráj.

Turnov je členem v několika spolcích, jež podporují rozvoj v různých oblastech, mimo jiné i podnikání. Jedná se například o Euroregion Nisa (ERN), který je dobrovolným zájmovým sdružením obcí, měst, okresů, dalších samosprávných subjektů a jiných institucí, které působí v daném území Trojzemí – tj. hraniční oblast mezi Českou republikou, Polskou republikou a Spolkovou republikou Německo. ERN se snaží o posílení vzájemné přeshraniční spolupráce a o rozvoj daného prostoru, což úzce souvisí i s podporou podnikatelského prostředí.

Další formou podpory podnikatelského prostředí ze strany města je vytvoření dobrých podmínek pro život obyvatel a tím i vytvoření optimálního pracovního trhu. Příkladem lze uvést kvalitní sociální a zdravotní síť, kulturní a sportovní vyžití, prostor pro bydlení a bytová politika, bezpečnost města – policie a hasičský sbor, kvalitní dopravní infrastruktura, školství v podobě základního, středního a učňovského vzdělávání, mateřské školy pro ženy v zaměstnání a další.

Město vychází podnikatelským aktivitám vstříc i v případě užívání veřejného prostranství. Dále se mohou podnikatelé zúčastnit pravidelných trhů, které město pořádá. Jedná se především o Staročeské řemeslnické trhy a Vánoční trhy, akce pořádané Muzeem Českého ráje nebo každoročně pořádaný Kámen a šperk.

Podnikatelské prostředí v Turnově zaznamenalo v posledních letech značný rozvoj. Na tomto rozvoji se město výrazně podílí svou snahou o podporu jednotlivých podnikatelských subjektů. Ze zprávy živnostenského úřadu za rok 2011 vyplývá, že se město snaží vyjít podnikatelům vstříc hned v několika ohledech. Například došlo ke

snížení administrativní zátěže podnikatelů v podobě přijímání ohlášení a změn pomocí elektronického podání. Díky této změně došlo ke snížení správních poplatků od podnikatelů a bylo vybráno celkem o 30 585 Kč méně než v roce 2010.

Město se snaží o zlepšení informovanosti podnikatelů, proto od roku 2005 dochází v rámci živnostenského úřadu k pravidelnému zveřejňování zajímavostí celkem na šesti vývěskách v katastru města (kromě veřejně přístupných webových stránek).

5.2.1 Cena týdeníku Ekonom

Týdeník Ekonom vyhlašuje každoročně soutěž s příznačným názvem **Město pro byznys**. Do této soutěže se města nepřihlašují, ale dochází k jejich automatickému zařazení. Celkem je zařazeno 205 měst s rozšířenou působností a 22 městských částí Prahy.

„Cílem výzkumu je vytvořit diskusní platformu na téma možnosti malého a středního podnikání ze strany samospráv. Organizátoři a partneři výzkumu si jsou velmi dobře vědomi, že úkolem samosprávy je vytvářet co nejlepší životní podmínky pro všechny, proto chtějí zprostředkovat jednotlivým radnicím dobré zkušenosti a nápady z ostatních regionů.“³⁵

V rámci výzkumu je sledováno velké množství kritérií (cca 50). Tato kritéria se dělí celkem do šesti skupin, kterými jsou **podnikatelské prostředí, lokalita, podmínky pracovního trhu, přístup veřejné správy, cenové podmínky a výzkum mezi podnikateli**.

Všechny tyto sledované oblasti jsou vybírány záměrně pro jejich strategickou významnost pro podnikatele a firmy.

Výsledkem výzkumu je shrnutí důležitých informací a statistických dat, dále pak sestavení žebříčku nelepších měst, která mají největší podnikatelský potenciál v ČR.³⁶

Město Turnov už od roku 2008, kdy byla tato soutěž poprvé vyhlášena, zaujímá přední příčky mezi městy Libereckého kraje. V roce 2008 se Turnov umístil na 3. místě z deseti hodnocených měst. První příčka patřila městu Tanvaldu, které následovalo město

³⁵ Cíle výzkumu [online]. Praha: Týdeník Ekonom, 2008 [vid. 2012-03-10] Dostupný z http://mestoprobyznys.cz/cile_vyzkumu

³⁶ Zpracováno dle Cíle výzkumu [online]. Praha: Týdeník Ekonom, 2008 [vid. 2012-03-10] Dostupný z http://mestoprobyznys.cz/cile_vyzkumu

Jablonec nad Nisou. Při pohledu na hodnocení jednotlivých kritérií získal Turnov první místo v přístupu veřejné správy. Zde jsou hodnocena kritéria jako například hospodaření obcí, podpora webových stránek, úřední hodiny, úspěšnost získávání dotací, objem dotací na veřejnou dopravu, test elektronické komunikace a další kritéria. Turnov získal první příčku v této oblasti zejména díky vysoké daňové výtěžnosti. V celostátním žebříčku Turnov zaujal 56. příčku.

V roce 2009 si Turnov udržel svou třetí pozici v Libereckém kraji. Pomohlo mu k tomu opět první umístění v oblasti veřejné správy. Tentokrát se Turnov prosadil i v jiných oblastech a získal první místo v oblasti podmínky pracovního trhu, kde jsou hodnocena kritéria jako například nezaměstnanost, věk nezaměstnaných, konkurence na pracovním trhu a nemocnost. V celostátním pořadí se posunul dopředu na 38. příčku.

Zatím nejúspěšnější byl pro Turnov rok 2010, kdy se v Libereckém kraji umístil na prvním místě a byl vyhodnocen jako **nejlepší město pro podnikání v Libereckém kraji**. V tomto roce přidal k prvenství v hodnocení veřejné správy a podmínek pracovního trhu, taky první místo v průzkumu mezi podnikateli. V této oblasti je v každém městě dotazováno 50 místních podnikatelů na všech šest kritérií, kde jim jsou položeny tři otázky. V Turnově byla zjištěna nezaměstnanost 9,36 %, což je v porovnání s ostatními hodnocenými městy v Libereckém kraji jedna z nejnižších nezaměstnaností. Významná je i skutečnost, že nezaměstnanost v Turnově vzrostla meziročně v porovnání s nezaměstnanostmi v dalších městech nejnižším tempem (z 8,84 %, kterých dosahovala v roce 2009, na 9,36 %). V Turnově a v přilehlých obcích je o třetinu vyšší zastoupení zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají 50 a více zaměstnanců. Turnov každoročně směřuje velkou část financí do investičních projektů. Významné je pak zjištění, že má nejvyšší podíl kapitálových investic.

Důležitá je i spokojenost místních podnikatelů, která je u podnikatelů Libereckého kraje nejvyšší právě v Turnově. Podnikatelé byli nejvíce spokojeni s podmínkami pracovního trhu a s prací turnovské radnice. Další kladné hodnocení ze strany podnikatelů získal Turnov pro obsáhlou webovou stránku, který byl vyhodnocen jako druhý nejobsáhlejší a pro počet úředních hodin, který byl hodnocen jako druhý nejvyšší.

V průměru všech padesáti kritérií bylo pořadí Turnova 4,82, což byla nejnižší hodnota. Turnov se opět neztratil ani v celostátním žebříčku hodnocených měst a umístil se na 14. příčce.

Obrázek 3: Zástupci nejlépe umístěných měst v Libereckém kraji

Zleva: Starosta Jablonce n. Nisou Petr Tulpa, předseda komise pro rozvoj a podporu podnikání Josef Katrda, místostarosta Turnova Jaromír Pekař a starosta Tanvaldu Petr Polák

Zdroj: MPB Final report [online]. Praha: Týdeník Ekonom, 2011 [vid. 2012-03-18] Dostupný z <http://www.mestoprobyznys.cz/pruzkumy>

V roce 2011 se Turnov opět udržel mezi nejlepšími městy a obsadil druhou příčku hned za Jabluncem nad Nisou. Opět získal prvenství ve veřejné správě, které ocenila také společnost Eurovia CS a udělila Turnovu ocenění za přístup veřejné správy. Dále Turnov získal Uznání za nejlepší e-mailovou komunikaci. V celorepublikovém pořadí se Turnov umístil na 56. příčce.

5.3 Projekty Turnova sloužící k podpoře podnikatelských subjektů

Za pomoci různých dotačních programů získal Turnov značné finanční částky, díky kterým došlo k podpoře podnikatelského prostředí a zlepšení životní situace obyvatel.

Jedním z projektů, jež směřoval mimo jiné i k podpoře podnikatelů je projekt **Český ráj region pro celou rodinu**. Tento projekt byl zahájen v červenci roku 2006 a dokončen v červnu 2007. Celkové náklady projektu byly 2 838 tis. Kč. Tyto náklady byly ve výši 2 000 tis. Kč hrazeny z dotace od SROP (Společný regionální operační program). Projekt byl směřován na podporu cestovního ruchu v jednotlivých regionech. Jednalo se například o vytvoření komplexních regionálních propagačních materiálů a realizaci propagačních a informačních kampaní.

Dalším projektem, jehož výsledek ovlivnil podnikatelské prostředí, byl projekt **Vzděláváním k pracovnímu zařazení – pečovatelsví a osobní asistence**. Zde bylo investorem Vzdělávací centrum Turnov (organizace města). Celkové náklady činily 4 000 tis. Kč a byly celé hrazeny od OPRLZ (Operační program Rozvoj lidských zdrojů). Projekt byl zahájen v září roku 2005 a trval až do srpna 2007.

Posledním projektem, který vrcholil v roce 2007 a ovlivnil podnikatelské prostředí, byl projekt **Komunitní plánování sociálních služeb na Turnovsku, Semilsku a Jilemnicku**. Zde byl investorem Fokus Turnov. Celkové náklady ve výši 1 900 tis. Kč byly opět hrazeny v plné výši, a to z SROP. Projekt byl zahájen v lednu roku 2006 a trval až do června 2007. Jeho cílem bylo nastartování komunitního plánování sociálních služeb, tvorba katalogu všech poskytovatelů služeb v dané oblasti a vytvoření Komunitního plánu regionu Turnovsko.

Proces rozvoje komunitního plánování sociálních služeb pokračoval i nadále. V červenci 2007 byl zahájen projekt **Rozvoj komunitního plánování sociálních služeb**, který trval až do března roku 2008. Investorem byl stejně jako v předchozím roce Fokus Turnov. Celkové náklady projektu byly 1 700 tis. Kč a byly, stejně jako u projektu předcházejícího, v plné výši hrazeny SROP.

V roce 2008 byl také dokončen projekt **Vzděláváním k vyšší odbornosti a kvalitě**, který probíhal od září roku 2006. V případě tohoto projektu bylo investorem Vzdělávací centrum Turnov. Celkové náklady projektu činily 2 500 tis. Kč a byly hrazeny v plné výši OPRLZ. V rámci projektu došlo k vytvoření a realizaci vzdělávacích programů, které byly určeny zadavatelům a poskytovatelům sociálních služeb.

V červenci roku 2010 byla zahájena stavba **Integrovaného terminálu veřejné dopravy Turnov – I. etapa**, která byla dokončena v září 2011. Celkové náklady stavby činily 98 888 tis. Kč. Z dotace v rámci ROP NUTS II SV bylo uhrazeno celkem 89 594 tis. Kč, což je cca 90% veškerých nákladů.

Dalším projektem, který finišoval v roce 2011, byl projekt probíhající od června 2009, opět zaměřený na komunitní plánování a jeho název byl **Prohloubení komunitního plánování sociálních služeb na Turnovsku, Semilsku a Jilemnicku**. Investorem byl stejně jako v předchozích případech Fokus Turnov. Celkové náklady doposud nebyly vyčísleny, ale od OPRLZ bylo získáno 3 900 tis. Kč. Jak je již z názvu patrné, projekt byl zaměřen na komunitní plánování sociálních služeb na Turnovsku, Semilsku a Jilemnicku, kde v případě Turnovska bylo hlavním úkolem vypracování dalšího Komunitního plánu a vydání katalogu poskytovatelů sociálních služeb pro rok 2010.

5.4 Projekty zaměřené na podporu podnikatelů v ČR

Již po několik let mohou i samotní podnikatelé získávat finanční prostředky na rozvoj jejich podnikatelské činnosti. Tyto prostředky lze získat v rámci programů, které jsou financované z Evropské unie prostřednictvím strukturálních fondů a z rozpočtu České republiky. Tyto programy se rozdělují do třech oblastí:

- podnikání a inovace,
- lidské zdroje a zaměstnanost,
- výzkum a vývoj.

Z důvodu rozsáhlosti tématu je tato kapitola zaměřena nejvíce na oblast podnikání a inovace, proto bude níže popsán zejména tento druh podpory.

V případě podnikání a inovace se jedná o program **Operační program Podnikání a inovace**. Program vypracovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR pro období 2007 - 2013. Tento program navazuje na Operační program Průmysl a podnikání, který probíhal v letech 2004 až 2006. Mezi jeho cíle patří například zvýšení konkurenceschopnosti sektoru průmyslu a služeb, rozvoj podnikání, podpora inovací a další cíle. Jednotlivé cíle se rozdělují do prioritních os, do kterých směřují finanční prostředky.

Pro období 2007-2013 bylo představeno celkem 15 programů podpory. Těmito programy jsou Start, Finanční nástroje/Jeremie, Progres, Záruka, Rozvoj, ICT a strategické služby, ICT v podnicích, Eko-energie, Inovace, Potenciál, Spolupráce, Prosperita, Školící střediska, Nemovitosti, Poradenství a Marketing. Finanční prostředky na tyto programy jsou získávány z 85% ze strukturálních fondů EU a 15% ze státního rozpočtu ČR a jsou vypláceny ve formách nevratných dotací, zvýhodněných úvěrů a záruk. Finanční podporu mají šanci získat projekty z celé ČR mimo hlavního města Prahy (pozn. jedná se o maximální výši, kterou lze získat ze strukturálních fondů EU a státního rozpočtu ČR). Realizaci programu zajišťuje agentura CzechInvest a Českomoravská záruční a rozvojová banka.³⁷

Ke dni 23.3.2012 byla přiznána dotace v ČR celkem 6 825 projektům. Celková výše finančních prostředků pro tyto projekty činila **56 973 986 077 Kč**. (pozn. „Statistika přiznaných dotací zahrnuje pouze ty projekty, kterým již bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace“.)³⁸

Další oblastí, která je zaměřena na podporu podnikatelských subjektů, je oblast lidské zdroje a zaměstnanost. Tato oblast se zaměřuje na podporu rozvoje lidských zdrojů, která zahrnuje školení zaměstnanců a zavádění standardů jejich rozvoje. Celou problematiku zachycuje **Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007-2013 (OP LZZ)**. Jako

³⁷Zpracováno dle Podnikání a inovace [online]. Praha: Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, 2008 [vid. 2012-03-19] Dostupný z <http://www.czechinvest.org/podnikani-a-inovace>

³⁸Zpracováno dle Statistika čerpání dotací z programů OPPI [online]. Praha: Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, 2012 [vid. 2012-03-24] Dostupný z <http://eaccount.czechinvest.org/Statistiky/StatistikaCerpaniDotaci.aspx>

příklad možnosti získání finančních prostředků je použití Globálního Grantu EDUCA, který je součástí prioritní osy 1 Adaptabilita OP LZZ. Tento projekt se zaměřuje zejména na zvyšování kvalifikační úrovně zaměstnanců, jejich profesní dovedností a znalostí a na zvýšení konkurenceschopnosti podnikatelských subjektů ve vybraných CZ-NACE (Klasifikace ekonomických činností). V první výzvě bylo doporučeno k financování celkem 105 projektů, jejichž objem získaných finančních prostředků činil téměř 293 mil. Kč.

5.4.1 Podnikatelské prostředí Turnova a jeho podpora ze strany EU pomocí OPPI

O možnost získání finančních prostředků z EU projevilo zájem již několik ekonomických subjektů Turnova. Největší zájem podnikatelé projeví v oblasti podnikání a inovace, kde v rámci OPPI byly získány nemalé částky na rozvoj podnikatelského prostředí. Ke dni 23.3.2012 bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace pro 15 turnovských ekonomických subjektů. Celkem se jedná o 27 projektů, které slouží ke zlepšení podnikatelského prostředí.

Ekonomické subjekty, které získaly dotaci:

AQUA Program s.r.o.

Tato společnost získala dotaci na projekt Rekonstrukce a přístavba objektu pro podnikatelské účely (program Nemovitosti – Výzva II). Celková výše podpory činí 7 935 000 Kč a doposud ji bylo ke dni 2.12.2011 proplaceno 6 011 972 Kč.

Bohuslav Čepelík – ELKOVO – fyzická osoba podnikající dle živnostenského zákona nezapsaná v obchodním rejstříku

V případě tohoto subjektu byla proplacena dotace ke dni 23.1.2009 ve výši 197 691 Kč z celkové podpory 208 000 Kč. Dotace byla čerpána v rámci projektu Podpora exportních aktivit firmy v programu Marketing - Výzva I. Tomuto subjektu bylo vydáno Rozhodnutí

o poskytnutí dotace ještě u dalších dvou projektů - Rozvoj společnosti Bohuslav Čepelík ELKOVO (program Rozvoj - Výzva III), kde výše celkové podpory činí 5 000 000 Kč a Podpora exportních aktivit společnosti Bohuslav Čepelík ELKOVO (program Marketing - Výzva II) s celkovou výší podpory 350 000 Kč. U obou těchto projektů ještě dotace nebyla proplacena.

CRYTUR, spol. s.r.o.

Tato společnost uspěla v žádosti o dotaci u dvou projektů. V případě projektu Nové monokrystalické materiály pro hi-tech aplikace (program Potenciál - Výzva III) ještě nebyla dotace ve výši 12 644 000 Kč proplacena. K proplacení dotace došlo u druhého projektu této společnosti, a to Crytur - klíčový dodavatel detektorů pro elektronovou mikroskopii (program Inovace - Inovační projekt - Výzva I). Do 16.5.2011 bylo proplaceno 18 231 096 Kč z celkem 18 539 000 Kč.

DIAS TURNOV, s.r.o.

Společnosti prozatím dotace ve výši 1 500 000 Kč, které jí byly přiděleny v případě projektu Pořízení nové technologie (program Rozvoj - Výzva III), nebyla proplacena.

ENERGO EKOPROJEKT TURNOV, společnost s ručením omezeným.

I v tomto případě ještě dotace nebyla proplacena. Tato společnost by měla získat pomocí projektu Zkvalitnění a rozšíření ICT (program ICT v podnicích - Výzva III) částku 2 700 000 Kč.

Jindřich Svoboda – FORMPLAST - fyzická osoba podnikající dle živnostenského zákona nezapsaná v obchodním rejstříku

V případě tohoto subjektu byly úspěšné dvě žádosti o získání dotace. Doposud však byla proplacena pouze dotace u projektu Rekonstrukce hal (program Nemovitosti - Výzva I). Ke dni 27.6.201 bylo proplaceno prozatím 8 727 158 Kč z 9 402 000 Kč. Prozatím neproplacená dotace ve výši 17 880 000 Kč je určena na projekt Nákup CNC technologií pro zvýšení konkurenceschopnosti (program Rozvoj - Výzva III).

KAMAX s. r. o.

Společnosti byla ke dni 25.6.2010 proplacena celková dotace ve výši 877 000 Kč. Tato dotace byla poskytnuta v rámci projektu s názvem Využití odpadního tepla ve výrobních a administrativních budovách společnosti KAMAX s.r.o. (program Eko-energie - Dotace - Výzva II).

KERI, spol. s r.o.

Této společnosti bylo ke dni 29.2.2012 vyplaceno 3 043 200 Kč z celkové podpory 3 300 000 Kč. Společnost získala dotaci u projektu Strojní vybavení KERI (program Rozvoj - Výzva III).

PIVOVAR ROHOZEC, a.s.

Pivovar Rohozec uspěl se třemi projekty, kdy k proplacení části dotace došlo prozatím pouze u jednoho. Tímto projektem je Pořízení nových technologických zařízení s vyššími technologickými a užitnými parametry Pivovaru Rohozec, a.s. (program Rozvoj - Výzva III). Ke dni 23.2.2012 bylo proplaceno 1 697 000 Kč z celkové částky 16 047 000 Kč. Dalšími projekty jsou Obnova a rozvoj nemovitostí a infrastruktury v Pivovaru Rohozec (program Nemovitosti - Výzva II) s celkovou výší podpory 24 362 000 Kč a Strategie rozvoje Pivovaru Rohozec (program Poradenství - Výzva I) s podporou 225 000 Kč.

Sklostroj Turnov CZ s.r.o.

Dotace v celkové výši 51 854 000 Kč, která je určená na projekt Uvedení na trh nové koncepce stroje na výrobu obalového skla (program Inovace - Inovační projekt - Výzva IV) doposud nebyla proplacena.

Tiskárna POLYGRAF, s.r.o.

Tato společnost uspěla s žádostmi u 4 projektů, což je největší počet úspěšných žádostí mezi turnovskými ekonomickými subjekty. U jednoho projektu již byla dotace plně proplacena. Jedná se o projekt s názvem Expanze na zahraniční trhy Německa Velké Británie (program Marketing - Výzva I). Celková výše podpory, která činila 450 000 Kč byla proplacena ke dni 3.2.2009. Druhý projekt, kde již společnost získala podporu,

avšak ne v plné výši, je projekt Pořízení, rekonstrukce a přístavba výrobní haly tiskárny POLYGRAF (program Nemovitosti - Výzva II). V tomto případě bylo ke dni 26.10.2011 proplaceno 8 902 000 Kč z celkem 18 937 000 Kč. Dotace u zbylých dvou projektů nebyly doposud proplaceny. Jedná se o projekty Archivový vícebarevný tiskový stroj (program Rozvoj - Výzva III) s celkovou dotací 20 000 000 Kč a Pořízení řídicího IS (program ICT v podnicích - Výzva III) s celkovou dotací 1 843 000 Kč.

Tomovy parky s.r.o.

Společnost uspěla s žádostí o dotaci u dvou projektů. Jedná se o projekty s názvy Pořízení technologie - rozšíření a zefektivnění výrobního programu spol. Tomovy Parky s.r.o. (program Rozvoj - Výzva III) s výší dotace 2 900 000 Kč a Snížení energetické náročnosti v rámci výrobního areálu v Radvánovicích (program Eko-energie - Dotace - Výzva III) a dotací ve výši 1 612 000 Kč. Doposud však nedošlo k proplacení ani u jednoho z nich.

TREVOS, a.s.

Společnost Trevos uspěla stejně jako Tiskárna POLYGRAF se čtyřmi žádostmi o získání podpory. Oproti této společnosti však Trevosu byla proplacena dotace pouze u jednoho projektu. Jedná se o projekt Rekonstrukce výrobního objektu Trevos (program Nemovitosti - Výzva II), kdy bylo ke dni 6.12.2011 získáno 11 481 926 Kč z celkových 11 658 000 Kč. Dalšími projekty jsou Zdokonalení firemního infosystému (program ICT v podnicích - Výzva III) s dotací 1 564 000 Kč, Budování značky TREVOS v zahraničí (program Marketing - Výzva II) s dotací 1 500 000 Kč a projekt Rozšíření technologické základny Trevos (program Rozvoj - Výzva III) s dotací 20 000 000 Kč.

UNIPRESS spol. s.r.o.

Společnost uspěla se dvěma žádostmi o dotaci. Jedná se o projekty Zavedení manažerského informačního systému (program ICT v podnicích - Výzva III) s celkovou dotací 2 040 000 Kč a Pořízení nového tiskového stroje (program Rozvoj - Výzva III) s dotací 18 000 000 Kč. Doposud nedošlo k proplacení podpory ani v jednom z projektů.

Wassa s.r.o.

V případě této společnosti byla poskytnuta podpora projektu Rekonstrukce výrobně skladovacího areálu Bělá - Wassa s.r.o. (program Nemovitosti - Výzva II). Celkem bylo ke dni 2.9.2011 proplaceno 12 373 590 Kč z 12 479 000 Kč.

Tabulka 12 obsahuje přehled výše uvedených ekonomických subjektů, jejich úspěšné projekty, celkovou podporu těchto projektů a částku, která byla doposud proplacena.

Tabulka 12: Ekonomické subjekty, jejich jednotlivé projekty a získaná podpora v rámci OPPI

Ekonomický subjekt + název projektu	Celková podpora (v Kč)	Doposud proplaceno (v Kč)
AQUA Program s.r.o.		
Rekonstrukce a přístavba objektu pro podnikatelské účely	7 935 000	6 011 972
Bohuslav Čepelík – ELKOVO		
Podpora exportních aktivit firmy	208 000	197 691
Rozvoj společnosti Bohuslav Čepelík ELKOVO	5 000 000	0
Podpora exportních aktivit společnosti Bohuslav Čepelík ELKOVO	350 000	0
CRYTUR, spol. s.r.o.		
Pořízení nové technologie	1 500 000	0
ENERGO EKOPROJEKT TURNOV, spol. s.r.o		
Zkvalitnění a rozšíření ICT	700 000	0
Jindřich Svoboda – FORMPLAST		
Rekonstrukce hal	9 402 000	8 727 158
Nákup CNC technologií pro zvýšení konkurenceschopnosti	17 880 000	0
KAMAX s. r. o.		
Využití odpadního tepla ve výrobních a administrativních budovách společnosti KAMAX s.r.o.	877 000	877 000
PIVOVAR ROHOZEC, a.s.		
Pořízení nových technologických zařízení s vyššími technologickými a užitnými parametry Pivovaru Rohozec, a.s.	16 047 000	1 697 000
Obnova a rozvoj nemovitostí a infrastruktury v Pivovaru Rohozec	24 362 000	0

Strategie rozvoje Pivovaru Rohozec	225 000	0
Sklostroj Turnov CZ s.r.o.		
Uvedení na trh nové koncepce stroje na výrobu obalového skla	51 854 000	0
Tiskárna POLYGRAF, s.r.o.		
Expanze na zahraniční trhy Německa Velké Británie	450 000	450 000
Pořízení, rekonstrukce a přístavba výrobní haly tiskárny POLYGRAF	18 937 000	8 902 000
Archový vícebarevný tiskový stroj	20 000 000	0
Pořízení řídicího IS	1 843 000	0
Tomovy parky s.r.o.		
Pořízení technologie - rozšíření a zefektivnění výrobního programu spol. Tomovy Parky s.r.o.	2 900 000	0
Snížení energetické náročnosti v rámci výrobního areálu v Radvánovicích	1 612 000	0
TREVOS, a.s.		
Rekonstrukce výrobního objektu Trevos	11 658 000	11 481 926
Zdokonalení firemního infostému	1 564 000	0
Budování značky TREVOS v zahraničí	1 500 000	0
Rozšíření technologické základny Trevos	20 000 000	0
UNIPRESS spol. s.r.o.		
Zavedení manažerského informačního systému	2 040 000	0
Pořízení nového tiskového stroje	18 000 000	0
Wassa s.r.o.		
Rekonstrukce výrobně skladovacího areálu Bělá - Wassa s.r.o.	12 479 000	12 373 590
Celková výše dotace	249 323 000	
Doposud proplaceno celkem	50 718 337	

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 12 podává přehled ekonomických subjektů a jejich úspěšných projektů, které jsou uvedeny v předcházejícím textu. Při součtu všech prostředků, které by měly být daným subjektům vyplaceny, byla získána částka 249 323 000 Kč. Doposud však bylo proplaceno „pouze“ 50 718 337 Kč a zbývající podpora bude teprve proplacena.

5.4.2 Soutěž Podnikatelský projekt roku

Podnikatelé se mohou se svými projekty zúčastnit soutěže Podnikatelský projekt roku, kterou vyhlašuje Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest a Sdružení pro zahraniční investice AFI. Soutěž je vyhlášena ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR.

Do této soutěže jsou zařazeny projekty z předchozího roku, které získaly dotaci z OPPI Evropské unie a státního rozpočtu ČR. Odborná komise vyhodnocuje nejlepší projekty v několika kategoriích, které jsou rozdělené podle jednotlivých programů OPPI. Těmito kategoriemi byly v roce 2010 oblasti Inovace, Potenciál, ICT a Strategické služby, Eko-Energie: Obnovitelné zdroje energie, Eko-Energie: Úspory energie, Školící střediska a Nemovitosti.

I Turnov má v této soutěži svého zástupce, který se již dvakrát umístil na předních příčkách. Jedná se o společnost **CRYTUR, spol. s r.o.**, která se zabývá výzkumem a vývojem v oblasti přírodních a technických věd. Jedná se například o výrobu a vývoj scintilačních materiálů a detektorů, laserových tyčí a dalších.

V Podnikatelském projektu roku 2007 společnost zvítězila v kategorii **Projekt s největším inovačním potenciálem**. Toto ocenění získala za projekt oxidační technologie výroby.

„Cílem oceněného projektu bylo zavedení nové technologie výroby monokrystalů pro použití v hi-tech aplikacích pro výkonné lasery a pro zobrazovací systémy jako X-ray kamery, tomografie a elektronová mikroskopie. Nová technologie používá oxidační podmínky. Hlavní investice projektu například směřovaly především do pěstovacích pecí na růst krystalů za oxidačních podmínek, do technologie opracování pomocí řízených strojů. Celkové náklady projektu činily 18 395 000 Kč a z programu Inovace byla požadována dotace ve výši 7 158 000 Kč.“³⁹

Společnost CRYTUR se v roce 2010 s projektem „CRYTUR – klíčový dodavatel detektorů pro elektronovou mikroskopii“ umístila na druhém místě v kategorii Inovace.

³⁹ Podnikatelský projekt roku 2007 [online]. Praha: Sdružení pro zahraniční investice – AFI, 2008 [vid. 2012-03-26] Dostupný z <http://www.afic.cz/aktuality/podnikatelsky-projekt-roku-2007.html>

6 Návrhy a doporučení pro zvýšení efektivity hospodaření Města Turnova a podpory podnikatelského prostředí

Turnov by se měl zaměřit hned na několik oblastí, kde lze postupně zvyšovat efektivnost hospodaření a z velké části i pomoci podnikatelskému prostředí. Obsahem poslední kapitoly je tedy představení několika oblastí, a to jak jejich současného stavu a případného zdroje financování, který byl pro ně použit, tak návrhu postupu do budoucna.

Oblast 1: Bytový a nebytový fond

Turnov se každým rokem snaží o zvyšování efektivnosti jeho hospodaření. Proto si v roce 2008 nechal od Consulting Česká spořitelna, a.s. vypracovat analýzu správy městského majetku. Výsledkem analýzy bylo zjištění, že správa majetku je značně neefektivní. Bylo například zjištěno, že výtěžnost z nájemného, které Turnov vybíral od nájemníků, žijících v bytových jednotkách patřících městu, nepokryje náklady na opravu těchto jednotek (pozn. většina bytového fondu je starší třiceti let a dlouhodobě do něj nebylo investováno). Turnov se proto na doporučení vyplývající z analýzy rozhodl odprodat část bytových jednotek, aby snížil ztráty, které mu z důvodu jejich vlastnictví vznikaly. Díky tomuto postupnému prodeji se počet bytových jednotek, které patřily do městského majetku, značně snížil. Například koncem devadesátých let mělo město ve vlastnictví přes 1300 bytových jednotek. V současnosti Turnov vlastní 232 bytů s pečovatelskou službou a pouze zhruba 157 ostatních bytů. Současně také došlo k deregulaci nájemného vybíraného v Turnově, které se zvýšilo na hranici 50 Kč za 1 m². Turnovu se prodejem podařilo snížit i náklady, které vznikaly v důsledku vymáhání nájemného od neplatičů. Na doporučení výše zmíněné analýzy zavedl vybírání kaucí ve výši tří měsíčního nájemného při uzavírání nových nájemních smluv, díky kterému se opět snížil počet neplatičů nájemného. Analýza dále Turnovu navrhovala odprodat i část nebytového majetku, který nevyužíval. Získané prostředky z prodeje majetků byly použity především

na dofinancování projektů podporovaných z různých dotačních fondů. Tím došlo ke značnému zefektivnění využití majetku Turnova se zvýšením jeho celkové hodnoty.

Návrh: Turnov by měl i nadále pokračovat v plnění návrhů, které mu analýza doporučila v dlouhodobém časovém horizontu. Měl by rozprodat i další nepotřebný majetek, který mu váže finanční prostředky, jež by mohly být použity v jiných oblastech. V oblasti bytového hospodaření by neměl počet bytů, které jsou ve vlastnictví Turnova klesnout pod 300, neboť jejich užití má dnes již pouze sociální charakter (pozn. v dnešní době je přidělování bytů prováděno sociální komisí, tím jsou dána kritéria pro přidělení bytů občanům). Hranice 300 bytů je nejnižší možnou hranicí pro zachování efektivní správy bytového fondu (pozn. nyní je na správu bytového fondu určen pouze jeden pracovník města).

Oblast 2: Zadluženost Turnova z důvodu investic v minulosti

Dalším nalezeným problémem bylo zjištění, že z důvodu velkého množství investic, které Turnov do té doby realizoval, došlo ke značnému zadlužení města. Jedná se především o výstavbu Kulturního centra Střelnice (KC Střelnice), která ho stála cca 200 mil. Kč. Turnov se, zejména právě díky této stavbě, značně zadlužil a chyběly mu prostředky na financování státem a EU podporované projekty, kde byla podmínka spolufinancování. Proto přikročil k dalšímu prodeji majetku (viz. oblast 1) – za roky 2006 až 2010 byl prodán majetek v celkové hodnotě cca 90 mil. Kč.

Návrh: Turnov by měl i nadále pokračovat v prodeji nepotřebného majetku a peníze získané z tohoto prodeje směřovat na projekty, kde je možnost získání podpory ze strany státu a EU. U velkého množství těchto projektů zaplatí pouze 10% z celkových uznatelných nákladů, díky čemuž nebude rozpočet města tolik zatížen, a přesto dojde k významnému navýšení hodnoty majetku města. I nadále by měl Turnov pokračovat ve snižování zadluženosti, což by se mělo stát strategickým cílem města.

Oblast 3: Dopravní infrastruktura

Turnov leží na křižovatce železničních tratí a rychlostních komunikací, což je velice výhodná poloha. V posledních letech došlo na území Turnova ke značnému zlepšení dopravní infrastruktury. Jako příklad lze uvést vybudování severního obchvatu – dopravní

komunikace I/10 Vesecko – Hrubý Rohozec, jehož investorem bylo Ředitelství silnic a dálnic ČR – Správa Liberec a díky kterému byla zpřístupněna průmyslová zóna Vesecko. Dalším významným projektem, díky kterému došlo ke zlepšení kvality dopravních komunikací na Turnovsku, byl projekt „Čistá Jizera“, který byl zaměřen na odkanalizování a čištění odpadních vod na celém území města. Díky tomuto projektu došlo k úpravě komunikací a chodníků například v ulicích Skálova, Jiráskova, Jeronýmova, Žižkova, Palackého, 5.května (investice s podporou Libereckého kraje) a dalších. Akcí „Čistá Jizera“ jejíž investorem bylo Vodohospodářské sdružení Turnov (VHS) došlo k završení kompletního odkanalizování města včetně jeho okrajových částí, čímž Turnov splnil podmínky, ke kterým se zavázala ČR při vstupu do EU. Rozsah všech těchto staveb dosáhl téměř 700 mil. Kč, jejichž velká část byla pokryta z dotace.

Financování: Většina projektů byla financována prostředky získanými od státu nebo z fondů EU. Silnice I/10 Vesecko – Hrubý Rohozec byla financována Státním fondem dopravní infrastruktury, projekt „Čistá Jizera“ byl spolufinancován Evropskou unií z Fondu soudržnosti – Operační program Životní prostředí a Státním fondem životního prostředí České republiky.

Návrh: Dopravní infrastruktura by se měla i nadále zlepšovat. Turnov by měl v rámci schvalování nového územního plánu města usilovat o dořešení otázky jižního obchvatu města – dopravní komunikace I/35, nově S5. Dále by se měl zaměřit i na vyřešení komunikace směřující na Semily a Lomnici nad Popelkou, která vede přímo centrem města. Pokud by se Turnovu podařilo vyřešit tyto otázky, mohl by se stát ještě více atraktivním místem, a to nejen z hlediska výhodnosti území pro podnikání, ale také pro cestovní ruch. V obou případech by pak Turnov mohl získat nové finanční prostředky do jeho rozpočtu.

Na území bývalého autobusového nádraží by mělo být vybudováno bezplatné centrální parkoviště, které by poskytovalo stání všem druhům motorových vozidel. Další velice vhodný prostor pro vybudování parkoviště je střecha nově vzniklého terminálu veřejné dopravy vedle hlavního vlakového nádraží. Turnov by v obou těchto případech měl dokončit tyto plány a tak zajistit dostatečný počet plánovaných parkovacích míst. V obou těchto případech by se mělo především jednat o bezplatná parkovací místa.

Naopak u hodně frekventovaných částí města by mělo dojít k postupnému rozšíření zpoplatnění parkovacích míst.

Oblast 4: Cestovní ruch

Díky krásnému okolí patří Turnov mezi velice oblíbená a turisty navštěvovaná místa. Pro svou jedinečnost a krásu byl Český ráj vyhlášen v roce 1955 jako první chráněná krajinná oblast (CHKO) v České republice. CHKO Český ráj patří od roku 2005 do **Geoparku Český ráj**, který je v České republice pouze jeden. Zároveň je tento geopark součástí sítě evropských geoparků UNESCO. I to je jakýmsi lákadlem pro turisty a kvalitně vedená propagace by mohla přinést nemalé finanční prostředky z cestovního ruchu.

To si zástupci Turnova uvědomují a snaží se ještě více zvyšovat atraktivitu města. Jako příklad lze uvést projekt Úprava údolí nivy Jizery v oblasti Dolánek u Turnova, díky kterému došlo k úpravě břehů Jizery v podobě vybudování pláží, zatravnění a dále vysazení doprovodných dřevin. K dalšímu zkulturnění prostředí údolí řeky Jizery přispělo vybudování hracích prvků, cest pro kola a in-liny. Ke zvýšení atraktivity přispěla i revitalizace rybníků pod zámkem Hrubý Rohozec, kolem kterých vede nově vybudovaná naučná stezka vedoucí od bývalých kasáren přes Dolánky až ke Kotlerovu nábřeží a další projekty, které směřují ke zkvalitnění okolí Turnova. V současné době je v rámci projektu „Greenways Jizera“ plánováno vybudování nových cyklostezek a cyklotras, které by měly vést v blízkosti řeky Jizery. Přímo v Turnově by měla vzniknout trasa obsahující čtyři nové stezky pro chodce a cyklisty vedoucí z Dolánek u Turnova přes Malou Skálu až do Lišného. Dohoda k tomuto projektu již byla uzavřena a kromě zástupců Města Turnova ji dále podepsali zástupci Sdružení Český ráj, Zlatého pruhu Polabí, o.p.s., Libereckého kraje, Středočeského kraje, Města Železný Brod, Semily a Mnichova Hradiště, Statutárního města Mladá Boleslav a zástupce Krkonoš – svazku měst a obcí.

Turnov se kromě okolí řeky Jizery samozřejmě zaměřuje i na další jeho krásy. Jedná se především o investice do jeho kostelů, hradu Valdštejn a dalších památek. Nově byla v letech 2006 až 2008 zrekonstruovaná židovská synagoga a již v roce 2009 byla zpřístupněna veřejnosti.

Financování: Turnov se na úpravu svého okolí snaží získat finanční prostředky hned z několika možných zdrojů. Těmito zdroji jsou Norské fondy, z nichž byly získány prostředky například na rekonstrukci židovské synagogy, finanční zdroje z Ministerstva kultury ČR a fondů Libereckého kraje určených na památky (poskytnuto celkem více jak 30 mil. Kč) – z této podpory byly využity prostředky například při rekonstrukci hradu Vladštejn. Další finanční prostředky byly získány z Evropské unie v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj a ze Státního fondu životního prostředí z Operačního programu Životní prostředí – pomocí této podpory byl realizován projekt Úprava údolí nivy Jizery v oblasti Dolánek u Turnova. Na podporu propagace Českého ráje, vytvoření nových turistických nabídek a dalších aktivit souvisejících se zvýšením zájmu turistů získalo Sdružení Český ráj v případě projektu „Marketingové a koordinační aktivity v Českém ráji“ dotaci v rámci Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod – prioritní osa 3 Cestovní ruch – 3.2. Marketingové a koordinační aktivity v oblasti cestovního ruchu. Plánovaný projekt „Greenways Jizera“ by měl být spolufinancován v rámci Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod. Další prostředky byly získány i od Euroregionu Nisa (ERN). Jako příklad lze uvést projekt „Značení významných kulturních a turistických cílů ČR na území ERN“ jehož cílem bylo zavést nové značení zajímavých míst v oblastech Turnova, Železného Brodu a Lomnice nad Popelkou. Finanční podpora na tento projekt byla získána z Evropského fondu pro regionální rozvoj prostřednictvím ERN, Fondu mikroregionů v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Polskem (OPPS ČR – PL 2007-2013) „Cíl 3“ Česká republika – Polsko. Další prostředky získal Turnov od Státního fondu životního prostředí prostřednictvím Operačního programu životního prostředí. Jednalo se zejména o projekty „Rekonstrukce zeleně v areálu Gymnázia v Turnově“, „Revitalizace vodních nádrží pod Hrubým Rohozcem“ a „Projekt péče o stromy na ploše vybraných ploch v katastru města Turnov“ a dalších projektů.

Návrh: Turnov by měl pokračovat v úspěšném získávání dotací od státu a Evropské unie, které jsou určeny pro oblast cestovního ruchu, obnovy památek a životního prostředí. Jedná se především o možnost získat prostředky z fondů Evropské unie v rámci ROP NUTS II Severovýchod - prioritní osa 3 Cestovní ruch, Státního fondu životního prostředí, ERN a dalších.

Rozvoji cestovního ruchu by dále jistě pomohlo, kdyby byla Skalní města Českého ráje zapsána do seznamu světového dědictví UNESCO. Přestože se to doposud nepodařilo a žádost byla zamítnuta, Turnov by v této snaze neměl polevit a dál by měl usilovat o zapsání.

Turnov by se měl zaměřit i na větší prezentaci. Zejména zvýšit informovanost o památkách, které lze ve městě a okolí navštívit. Jedná se například o nově zrekonstruovanou židovskou synagogu a další významná místa. Jistě by mělo dojít i ke zvýšení důrazu na propagaci akcí, které jsou v Turnově a okolí pořádány, a to zasíláním informačních materiálů do okolních obcí, a to nejen na území Libereckého kraje, větší zpřehlednění akcí na internetu, prezentace na veletrzích cestovního ruchu v tuzemsku i zahraničí a další možné formy. Pro podporu propagace a zvýšení turistického zájmu by měl Turnov ve spolupráci s CHKO Český ráj dokončit přestavbu budovy bývalé školy v Dolánkách, kde by měl v budoucnu vzniknout Dům přírody, který by fungoval jako centrum zaměřené na informační, propagační a vzdělávací služby z pohledu ochrany životního prostředí. Prostředky na tento projekt může Turnov získat z Operačního programu životního prostředí – prioritní osa 6.2 Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálního vzdělávání, poradenství a osvětu.

V okolí nejvíce frekventovaných míst by mělo být vybudováno větší množství parkovacích stání včetně sociálního zázemí, které by turistům usnadnilo jejich návštěvu. I z těchto parkovacích míst by Turnov, zejména v době turistické sezony, mohl získat nemalé prostředky.

Finanční prostředky, které by mohl Turnov získat z ROP NUTS II Severovýchod, lze získat i na rozvoj další oblasti, kterou je osa 2 Rozvoj městských a venkovských oblastí. Dá se říci, že i tato oblast částečně souvisí s cestovním ruchem, protože je pomocí prostředků z ní získaných podpořena například rekonstrukce památek a revitalizace parků.

Oblast 5: Vzdělání a zvýšení kvalifikace občanů Turnova

Turnov se zabývá zvyšováním znalostí a kvalifikace jeho obyvatel poměrně dlouho dobu. Kromě několika stupňů vzdělání v roce 2004 Turnov ve spolupráci s turnovskými středními školami založil Vzdělávací centrum Turnov (VCT), které je obecně prospěšnou společností. Zde jsou mimo jiné pořádány různé rekvalifikační kurzy pro obyvatele nezaměstnané nebo ohrožené nezaměstnaností. Na tyto kurzy získalo VCT prostředky

z Evropského sociálního fondu. Občané si za pomoci těchto kurzů zvyšují kvalifikaci a mohou snadněji nalézt práci. I pomocí těchto kurzů patří Turnov k městům s nejnižší nezaměstnaností. Vzdělávací centrum Turnov spolupracuje i s úřadem práce, kdy některé kurzy jsou tímto úřadem hrazeny.

Financování: Velká část projektů je financována z Evropského sociálního fondu (ESF).

Návrh: Turnov by měl dále pokračovat v podpoře VCT, které se snaží získávat prostředky z ESF a tím napomoci k rekvalifikaci a vzdělávání občanů města. Kvalifikovanost občanů Turnova může být i motivací pro některé investory, kteří vyhledávají území právě s dobře kvalifikovanou pracovní silou.

Oblast 6: Podpora podnikatelského prostředí

V současné době dochází k rozšíření průmyslové zóny Vesecko. Pomocí tohoto rozšíření dojde ke zvýšení počtu pracovních míst a tím pádem snížení nezaměstnanosti. Této skutečnosti předcházela snaha města vyřešit problém vsakování dešťových vod v průmyslové zóně, které jsou sváděny do Odolenovického potoka. Postupné budování průmyslové zóny bylo totiž limitováno množstvím dešťových vod, které se sváděly do výše uvedeného potoka. Proto Lesy ČR ve spolupráci s městem vybudovaly suchý poldr, který při vyšším množství srážek zabraňuje možnému riziku záplavy v části Turnov II. Tento krok umožnil další rozšíření průmyslové zóny Vesecko. Dále došlo v této oblasti k vybudování nové kanalizace. Na žádost města bylo zajištěno získání dalšího zdroje elektrické energie z oblasti Liberecka, která doposud byla přiváděna do Turnova pouze z oblasti Semil. Vazba pouze na jeden zdroj elektrické energie a tím i omezenost kapacity dodávané energie byla ve strategickém plánu považována podnikateli města jako jedna z největších slabin Turnova. Všechny tyto tři skutečnosti mají významný vliv pro další možný rozvoj podnikání v Turnově.

Vedení města se snaží pravidelně jednou za tři měsíce scházet se zástupci velkých turnovských podniků. Tato jednání probíhají pod patronací jednotlivých podniků a tím podnikatelé mají možnost se navzájem blíže seznámit se způsobem podnikání jiných podniků a navázat možnou spolupráci. Hlavním cílem těchto setkávání je vzájemné zjištění potřeb a problémů a zároveň seznámení podnikatelů navzájem, kdy si mohou předat i některé znalosti a zkušenosti.

Již výše uvedená podpora zvyšování kvalifikace a vzdělání je také jistou formou podpory podnikatelského prostředí, protože podnikatelé v Turnově naleznou kvalifikovanou pracovní sílu a mohou tak snížit své náklady, které vznikají dovozem zaměstnanců z jiných měst nebo dalším zaškolováním stávajících zaměstnanců.

Návrh: Protože je pro Turnov hned z několika důvodů výhodné rozvíjet podnikatelské prostředí, měl by se snažit o další vytváření vhodných podmínek pro podnikatele.

Jako formu podpory lze uvést zejména nalézání a vytvoření nových ploch vhodných pro podnikání. Podpora revitalizace bývalých výrobních areálů, které se nacházejí v zastavěných částech Turnova. Jedná se například o plochu vedlejšího provozu původního výrobního areálu Dias, areálu „Koňský trh“ a další opuštěná území. Dále by měl Turnov při tvorbě nového územního plánu, který by měl být schválen nejpozději do roku 2015, najít další prostory pro dostatečný rozvoj podnikatelského prostředí. Jedná se například o území stávajícího prostoru Českých drah, které v katastru Turnova zaujímá několik hektarů plochy s minimálním využitím. Tyto prostory by se daly využít například pro rozvoj dalších výrobních nebo skladovacích kapacit.

Co se týče pravidelných setkávání s podnikateli, bylo by vhodné prosadit větší účast zástupců Okresní hospodářské komory Semily, případně Krajské hospodářské komory, aby se zvýšila jejich vzájemná informovanost a došlo k vytvoření lepších podmínek pro malé a střední podnikatele.

I nadále by měl Turnov podporovat rozvoj příhraniční spolupráce v oblasti podnikání a cestovního ruchu. Kromě předání zkušeností a znalostí, mohou podnikatelé získat v zahraničí i zakázky a rozvíjet tak svoji činnost.

Dále by mohlo být pod záštitou Hospodářské komory pořádáno více seminářů tematicky zaměřených na podnikatelskou činnost – například informace o rozvoji podnikání, daňové a právní poradenství, o možnosti získání dotace, získání informací od zkušených podnikatelů a další. V těchto aktivitách jsou stále značné rezervy, např. na Jablonecku je Hospodářská komora znatelně aktivnější.

Přehled jednotlivých oblastí spolu s návrhy na zlepšení stavu a zvýšení efektivnosti hospodaření v těchto oblastech jsou obsaženy v tabulce 13: Přehled sledovaných oblastí s návrhy na zvýšení efektivnosti hospodaření v těchto oblastech

Tabulka 13: Přehled sledovaných oblastí s návrhy na zvýšení efektivity hospodaření v těchto oblastech

Sledovaná oblast a návrh na zvýšení efektivity hospodaření v této oblasti
Oblast 1: Bytový a nebytový fond   • pokračovat v plnění návrhů, které Turnovu doporučila analýza v dlouhodobém časovém horizontu • prodej dalšího nepotřebného majetku města, který mu váže finanční prostředky
Oblast 2: Zadluženost Turnova z důvodu investic v minulosti   • pokračovat v prodeji nepotřebného majetku a peníze získané z tohoto prodeje směřovat na projekty, kde je možnost získání podpory ze strany státu a EU • dále se snažit o snížení zadluženosti
Oblast 3: Dopravní infrastruktura   • v rámci schvalování nového územního plánu města snažit se o dořešení otázky jižního obchvatu města – dopravní komunikace I/35, nově S5 • vyřešení komunikace směřující na Semily a Lomnici nad Popelkou vedoucí centrem města • vybudovat bezplatné parkoviště na území bývalého autobusového nádraží a na střeše nově vzniklého terminálu veřejné dopravy vedle hlavního vlakového nádraží • ve frekventovaných částech města pokračovat ve zpoplatnění parkovacích míst
Oblast 4: Cestovní ruch   • pokračovat v úspěšném získávání dotací od státu a Evropské unie, které jsou určeny pro oblast cestovního ruchu, obnovy památek a životního prostředí • snažit se o zapsání Skalních měst Českého ráje do seznamu světového dědictví UNESCO • zvýšit informovanost o památkách, které lze ve městě a okolí navštívit • zvýšit důraz na propagaci akcí, které jsou v Turnově a okolí pořádány • zrealizovat ve spolupráci s CHKO Český ráj přestavbu budovy bývalé školy v Dolánkách, kde by měl v budoucnu vzniknout Dům přírody • dobudovat větší množství parkovacích stání, včetně sociálního zázemí, v okolí nejvíce navštěvovaných míst

Oblast 5: Vzdělání a zvýšení kvalifikace občanů Turnova

- i dále pokračovat v podpoře VCT, které se snaží získávat především prostředky z ESF a tím napomoci k rekvalifikaci a vzdělávání občanů města

Oblast 6: Podpora podnikatelského prostředí

- pokračovat ve snaze o vytváření vhodných podmínek pro podnikatele – např. nalézání a vytvoření nových ploch vhodných pro podnikání (v rámci nového územního plánu)
- snažit se o prosazení účasti zástupců Okresní hospodářské komory Semily, případně Krajské hospodářské komory na pravidelných setkáváních vedení města s podnikateli, a to z důvodu zvýšení vzájemné informovanosti a možnosti vytvoření lepších podmínek pro malé a střední podnikatele
- pokračovat i nadále v podpoře rozvoje příhraniční spolupráce v oblasti podnikání a cestovního ruchu
- pořádat pod záštitou Hospodářské komory více seminářů tematicky zaměřených na podnikatelskou činnost

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 13 podává stručný přehled oblastí, které jsou uvedeny v kapitole 6 spolu s návrhy na zlepšení situace a zvýšení efektivnosti hospodaření v těchto oblastech. Za pomoci těchto návrhů by mělo dojít k dalším rozvoji Turnova, jeho okolí a podnikatelského prostředí.

Závěr

Nejen celá Česká republika, ale i Město Turnov a ekonomické subjekty byly v posledních letech značně ovlivněny hned několika událostmi. Asi nejvýznamnější celosvětovou událostí byla finanční krize v roce 2008, která se projevila zejména v roce 2009 a i dnes se s touto krizí řada subjektů stále ještě nevyrovnala. Další výrazné a rozsáhlé změny, probíhající již pouze v ČR, byly změny směřované na snížení deficitu veřejných rozpočtů. Dalo by se říct, že tyto změny byly nevyhnutelné, přesto se však jejich tvůrci setkali s vlnou odporu. Za pomoci těchto změn došlo v roce 2010 ke snížení záporného salda státního rozpočtu o 45,6 mld. Kč. Stále je ale toto záporné saldo vyšší než v roce 2008. V tomto duchu by měla ČR pokračovat a měla by se snažit i nadále zavádět opatření, která by vedla ke snížení její zadluženosti.

I Město Turnov bylo ovlivněno řadou událostí, které zasáhly zejména jeho rozpočet a hospodaření. Kromě výše uvedené finanční krize v roce 2008 byly pro hospodaření Turnova významné některé investice, jež způsobily jeho výrazné zadlužení. Jedná se především o stavbu Kulturního centra Střelnice, která se později ukázala být velice neefektivní investicí a Turnov stála cca 200 mil. Kč. V době, kdy Turnov splácel a splácí půjčky na výstavbu Kulturního centra Střelnice, se mu naskytlo hned několik příležitostí pro získání velkých dotací na různé projekty. U těchto projektů byla však podmínkou spoluúčast, proto Turnov přikročil k prodeji nepotřebného majetku. Tento prodej mu byl zároveň doporučen i z výsledku analýzy správy městského majetku, kterou si nechal vypracovat v roce 2008. Pomocí prodeje nepotřebného majetku, kdy se jednalo zejména o majetek z bytového fondu, získal Turnov prostředky, jež byly téměř v plné výši použity na projekty s podmínkou spolufinancování, sloužící k rozvoji a zkvalitnění života v Turnově a jeho okolí. Turnov s výraznou finanční podporou ze strany státu a fondů EU dokázal vybudovat například nový dopravní terminál, zkulturnit okolí řeky Jizery a zkvalitnit dopravní infrastrukturu, a to nejen vybudováním nových komunikací, ale i úpravou stávajících cest včetně chodníků a kanalizačních řádů (zejména v rámci projektu Čistá Jizera).

Turnov se snaží nejen o zvýšení kvality života ve městě a jeho rozvoj, ale zaměřuje se i na podporu podnikatelského prostředí, které se v posledních letech značně zlepšilo. V porovnání s rokem 2010, kdy bylo na Turnovsku evidováno celkem 6 824

podnikatelských subjektů, došlo v roce 2011 ke zvýšení tohoto počtu na celkem 6 956. I v případě živností došlo ke zvýšení. V roce 2011 bylo evidováno o 375 živností více než v předchozím roce

a celkový počet byl 9 742 živností. Zejména v průmyslové zóně Vesecko došlo k postupnému zvýšení počtu velkých podnikatelských subjektů, které zde našly vhodné prostory pro rozvoj jejich podnikatelské činnosti. Nejedná se pouze o rozvoj oblasti uvedené průmyslové zóny, ale o zaměření na podporu i dalších subjektů, které na území města provozují svou činnost. Turnov se proto rozhodl podpořit tyto subjekty hned několika způsoby. V případě subjektů, jejichž předmět podnikání ovlivňuje cestovní ruch, by měla napomoci snaha Turnova o zvýšení propagace jednotlivých akcí, které jsou na jeho území pořádány, zatraktivnění městského hradu Valdštejn a opravy památek, kterými jsou například kostely a židovská synagoga. Dále se jedná i o výše uvedené zkvalitnění okolí řeky Jizery, vybudování nových stezek pro turisty a cyklisty a další kroky, kterými se Turnov snaží o zvýšení turistického zájmu.

Turnov se dále snaží o poskytnutí různých informací, jež by mohly být důležité pro všechny ekonomické subjekty, proto v rámci živnostenského úřadu pravidelně zveřejňuje zajímavé informace, které by mohly pomoci těmto subjektům v provozování jejich činnosti. Mimoto se zhruba jednou za tři měsíce schází vedení města se zástupci velkých turnovských společností, aby si navzájem sdělili potřeby a problémy, které mají a snažili se najít co nejvhodnější řešení. Tím dochází k upevnění a zefektivnění spolupráce mezi městem a těmito společnostmi.

Podpora ze strany Turnova je významná nejen ve výše uvedených oblastech. Není proto divu, že se Turnov pravidelně umísťuje na předních příčkách mezi městy Libereckého kraje v soutěži Město pro byznys, kterou vyhlašuje Týdeník Ekonom. V roce 2010 byl dokonce vyhodnocen jako nejlepší město pro podnikání v Libereckém kraji.

Turnov by měl i nadále pokračovat v tomto směru a snažit se o další zvýšení množství subjektů, které mají zájem na jeho území provozovat a rozvíjet svoji činnost. Dochází tím k oboustranné spokojenosti, kdy subjekty mají vhodnější podmínky pro rozvoj a zároveň se zvyšováním jejich počtu dochází v Turnově ke snížení nezaměstnanosti a zvyšování kvalifikovanosti zaměstnanců.

K rozvoji celkem patnácti ekonomických subjektů, které provozují svou činnost na Turnovsku, přispěly i prostředky získané z fondů EU v rámci OPPI. Celkem tyto subjekty

uspěly s 27 projekty zaměřenými na zlepšení podnikatelského prostředí a získaly v součtu 249 323 000 Kč (doposud bylo proplaceno 50 718 337 Kč). Díky těmto prostředkům některé subjekty postavily nové haly, rozšířily výrobu, zvýšily kvalifikovanost zaměstnanců nebo je použily na marketingové účely. I nadále by se ekonomické subjekty měly zajímat o tyto způsoby získávání podpory, protože je stále celá řada možností, jak tyto prostředky získat a dále se rozvíjet.

Výsledkem této práce je zjištění faktu, že Město Turnov a ekonomické subjekty mají velké předpoklady pro svůj další rozvoj a je pouze na nich, jak využijí celý rozsah nabízených možností. Některá rozhodnutí mohou znamenat krok zpět, ale jiná je mohou posunout o několik kroků vpřed a právě tato rozhodnutí by měla být cílem jejich snahy.

Seznam použitých zdrojů

Citace

Přímé citace

Cíle výzkumu [online]. Praha: Týdeník Ekonom, 2008 [vid. 2012-10-03] Dostupný z http://mestoprobyznys.cz/cile_vyzkumu

Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2010 [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011, s. 18 [vid. 2011-11-20] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2010_B.pdf pdf

Obce [online]. Brno: Ústav územního rozvoje, 2011 [vid. 2011-11-06] Dostupný z <http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

Peková, J.; Pilný, J.; Jetmar, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované vyd. Praha : ASPI,2008. 712 s., s.198. ISBN 987-80-7357-351-5

Podnikatelský projekt roku 2007 [online]. Praha: Sdružení pro zahraniční investice – AFI, 2008 [vid. 2012-03-26] Dostupný z <http://www.afi.cz/aktuality/podnikatelsky-projekt-roku-2007.html>

Staťková, D., *08 B závěrečný účet za rok 2010*, Turnov, 2011.

Nepřímé citace

Cíle výzkumu [online]. Praha: Týdeník Ekonom, 2008 [vid. 2012-03-10] Dostupný z http://mestoprobyznys.cz/cile_vyzkumu

Červenka M. *Soustava veřejných rozpočtů*. Praha: Leges. 2009. 208 s. ISBN 987-80-87212-11-0

Peková, J.; Pilný, J.; Jetmar, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované vyd. Praha : ASPI,2008. 712 s., s.198. ISBN 987-80-7357-351-5

Musgrave, R. A. ; Musgrave, P. B. *Public finance in theory and practice. 5th edition*. USA: McGraw Hill, 1989. 563 s. ISBN 80-85603-76-4.

Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2010 [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011 [vid. 2011-11-20] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2010_B.pdf pdf

Návrh zprávy o plnění státního rozpočtu České republiky za 1. pololetí [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2011 [vid. 2011-11-23] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/PPSR_2011Q2_komplet_navrh_pdf.pdf

Obce [online]. Brno: Ústav územního rozvoje, 2011 [vid. 2011-11-06] Dostupný z <http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

Peková, J.; Pilný, J.; Jetmar, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované vyd. Praha : ASPI, 2008. 712 s. ISBN 987-80-7357-351-5.

Podnikání a inovace [online]. Praha: Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, 2008 [vid. 2012-03-19] Dostupný z <http://www.czechinvest.org/podnikani-a-inovace>

Rozpočet a jeho institucionální kontext - Překlad publikace OECD Řízení veřejných výdajů [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, XXX [vid. 2011-11-08] Dostupný z www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/041_064.pdf

Staňková, D., *08 B závěrečný účet za rok 2010*, Turnov, 2011.

Statistické údaje a čísla o Turnovu [online]. Turnov: Město Turnov, 2008 [vid. 2011-11-9] Dostupný z <http://www.turnov.cz/mesto-turnov/zakladni-informace-o-meste/statisticke-udaje-a-cisla-o-turnovu.html>

Statistika čerpání dotací z programů OPPI [online]. Praha: Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, 2012 [vid. 2012-03-24] Dostupný z <http://eaccount.czechinvest.org/Statistiky/StatistikaCerpáníDotací.aspx>

Tisková zpráva č. 10 / 2012. 1.vyd. Turnov: Obecní živnostenský úřad v Turnově, leden 2012

Tisková zpráva č. 11 / 2012. 1.vyd. Turnov: Odbor správní Městského úřadu v Turnově, leden 2012

Veřejné finance [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2003 [vid. 2011-11-8] Dostupný z http://www.econ.muni.cz/~ivan/xxx/subjects/ver_econ/prednes5.html

Zákon č. 1/1993 Sb. - Ústava České republiky [online]. Praha: Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 1993 [vid. 2011-11-06] Dostupný z <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

Zákon č. 129/2000 Sb. [online]. [vid. 2011-11-06] Dostupný z [http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-Sb-zakon-o-krajich-\(krajske-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-Sb-zakon-o-krajich-(krajske-zrizeni).html)

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v platném znění [online].[vid. 2011-11-08] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/zakony_1155.html

Bibliografie

- Hamerníková, B.; Maaytová, A. a kol. *Veřejné finance*. 1. vyd. Praha: ASPI Wolters Kluwer, 2007. 364 s. ISBN 978-80-7357-301-0.
- Hamerníková, B.; Kubátová, K. *Veřejné finance - učebnice*. Praha: Eurolex Bohemia, 2000. 402 s. ISBN 80-902752-1-4.
- Musgrave, R. A.; Musgrave, P. B. *Public finance in theory and practice. 5th edition*. USA: McGraw Hill, 1989. 563 s. ISBN 80-85603-76-4.
- Peková, J. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: ASPI Wolters Kluwer, 2008. 580 s. ISBN 978-80-735.
- Peková, J.; Pilný, J.; Jetmar, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované vyd. Praha : ASPI,2008. 712 s., s.198. ISBN 987-80-7357-351-5

Materiály poskytnuté Městem Turnov

- Analýza správy městského majetku*, Consulting České spořitelny, a.s., 2008
- Beseda ke strategickému plánu rozvoje města za rok 2009
- Dohoda o partnerství v projektu: „Městské naučné stezky v Turnově“
- Geopark Český ráj „Vybudování informačního environmentálního centra Geoparku UNESCO Český ráj v Turnově Dolánkách“
- Informační brožura plnění strategického plánu rozvoje města
- Lustigová, H. *Zpráva pro rok 2011 pro vedení Města*, Turnov, 2012
- Podklady pro mVH 2012
- Oznámení o zahájení stavebního GREENWAYS JIZERA - etapa R s objekt SO R2 101, 102,103,104,105,201 a 202, etapa D s objekty SO 104,105a, 105b,106 a etapa M s objekty SO 101 a 102 v obci Turnov, Rakousy, Malá Skála, Lišný

Podklady na zasedání RM dne: 12.1.2009, Název materiálu: Budova Dolánky – projekt Geopark

Schválené rozpočty Města Turnov, závěrečné účty a přílohy k závěrečným účtům pro roky 2006, 2007, 2008, 2009 a 2010

Strategický plán města Turnova – část 3 – Akční plán

Strategický plán města Turnova – 2.část, Agentura regionálního rozvoje, spol. s r.o., Liberec, 2004.

Tisková zpráva č. 10 / 2012. 1.vyd. Turnov: Obecní živnostenský úřad v Turnově, leden 2012

Tisková zpráva č. 11 / 2012. 1.vyd. Turnov: Odbor správní Městského úřadu v Turnově, leden 2012

Turnov – SWOT analýza

Internetové odkazy

Cíle výzkumu [online]. Praha: Týdeník Ekonom, 2008 [vid. 2012-03-10] Dostupný z http://www.mestoprobyznys.cz/vysledky_2011

Co je to Operační program Podnikání a inovace? [online]. Praha: Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, 2010 [vid. 2012-03-26] Dostupný z <http://www.czechinvest.org/co-je-to-oppi>

Dohoda o partnerství na projektu Greenways Jizera [online]. Turnov: Sdružení Český ráj, 2009 [vid. 2012-04-01] Dostupný z <http://www.greenway-jizera.cz/cs/dokumenty-projektu/dohoda-o-partnerstvi-na-projektu-greenways-jizera.html>

Dohoda o partnerství na projektu „Greenways Jizera“ [online]. Turnov: Sdružení Český ráj, 2007 [vid. 2012-04-01] Dostupný z <http://www.greenway-jizera.cz/cs/dokumenty-projektu/dohoda-o-partnerstvi-na-projektu-greenways-jizera.html>

Euroregion Nisa – Základní informace [online]. Liberec: Euroregion Nisa, 2012 [vid. 2012-03-19] Dostupný z <http://www.ern.cz/index.php?D=245>

Globální grant EDUCA [online]. Praha: Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, 2008 [vid. 2012-03-19] Dostupný z <http://www.czechinvest.org/globalni-grant-educa>

Charakteristika Libereckého kraje [online]. Brno: GaREP, spol. s r.o., 2009 [vid. 2011-11-07] Dostupný z <http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/liberecky-kraj.html>

Liberecký kraj - Správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2011 [vid. 2011-11-07] Dostupný z http://www.epusa.cz/index.php?platnost_k=&sessID=0&jazyk=cz&kraj=78&&zkratka=pou

Liberecký kraj - Správní obvody obcí s rozšířenou působností [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2011 [vid. 2011-11-07] Dostupný z http://www.epusa.cz/index.php?platnost_k=&sessID=0&jazyk=cz&kraj=78&&zkratka=orp

Lidské zdroje a zaměstnanost inovace [online]. Praha: Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, 2008 [vid. 2012-03-19] Dostupný z <http://www.czechinvest.org/lidske-zdroje-a-zamestnanost>

Města a obce [online]. Liberec: Krajská správa ČSÚ v Liberci, 2012 [vid. 2012-03-24] Dostupný z http://www.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/mesta_a_obce

MPB Final report [online]. Praha: Týdeník Ekonom, 2011 [vid. 2012-03-18] Dostupný z <http://www.mestoprobyznys.cz/pruzkumy>

Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2010 [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky [vid. 2011-11-23] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU_2010_F.pdf

Nejlepším inovátorem roku 2010 se stala společnost Elmarco [online]. Praha: Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, 2011 [vid. 2012-03-16] Dostupný z <http://www.czechinvest.org/nejlepsim-inovatorem-roku-2010-se-stala-spolecnost-elmarco>

Nejúspěšnější podnikatelé dnes získali ocenění Podnikatelský projekt roku 2007 [online]. Praha: Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, 2008 [vid. 2012-03-16] Dostupný z <http://www.czechinvest.org/nejuspesnejsi-podnikatele-dnes-ziskali-oceneni-podnikatelsky-projekt-roku-2007>

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 – 2013 [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2006 [vid. 2012-03-19] Dostupný z <http://www.czechinvest.org/data/files/text-oplzz-36.pdf>

Podnikání a inovace [online]. Praha: Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, 2008 [vid. 2012-03-19] Dostupný z <http://www.czechinvest.org/podnikani-a-inovace>

Podnikatelský projekt roku 2007 [online]. Praha: Sdružení pro zahraniční investice – AFI, 2008 [vid. 2012-03-26] Dostupný z <http://www.afi.cz/aktuality/podnikatelsky-projekt-roku-2007.html>

Případová studie společnosti ELKOVO ČEPELÍK [online]. Praha: Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, 2009 [vid. 2012-03-20] Dostupný z <http://www.czechinvest.org/data/files/elkovo-cepelik-1712-cz.pdf>

Regionální operační program NUTS II Severovýchod pro období 2007 - 2013 [online]. Hradec Králové: Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod, 2007 [vid. 2012-03-25] Dostupný z <http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=046df803-5a1c-4c15-b6cb-548efb599e32>

Regionální operační program NUTS II Severovýchod pro období 2007 – 2013 [online]. Verze 3.0, Hradec Králové: Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod, 2011 [vid. 2012-03-26] Dostupný z <http://www.rada-severovychod.cz/file/304>

Sdružení Český ráj [online]. Turnov: Sdružení Český ráj, 2012 [vid. 2012-04-01] Dostupný z <http://www.cesky-raj.info/cs/info/sdruzeni-cesky-raj/>

Statistika čerpání dotací a zvýhodněných úvěrů z programů OPPI [online]. Praha: Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, 2008 [vid. 2012-03-19] Dostupný z <http://eaccount.czechinvest.org/Statistiky/VysledekVyhledavaniDotaci.aspx?zadatelObchodniNazev=&zadatelIC=&zadatelIRC=&pravniForma=00000000-0000-0000-0000-000000000000&krajSidlo=Libereck%C3%BD&krajRealizace=Libereck%C3%BD&program=00000000-0000-0000-0000-000000000000&vysePodporyOd=&vysePodporyDo=&pokecHlavni=>

Soutěž Podnikatelský projekt roku 2010 zná své vítěze [online]. Praha: Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, 2011 [vid. 2012-03-16] Dostupný z <http://www.czechinvest.org/soutez-podnikatelsky-projekt-roku-2010-zna-sve-viteze>

Stavební práce, vybavení stezky, publicita projektu [online]. Turnov: Sdružení Český ráj, 2011 [vid. 2012-04-01] <http://www.cesky-raj.info/cs/info/sdruzeni-cesky-raj/dotace-a-projekty/greenway-jizera-v-useku-dolanky-lisny/zadavaci-rizeni/stavebni-prace-vybaveni-stezky-publicita-projektu.html>

Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě [online]. [vid. 2012-03-30] Dostupný z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-323>

Výroční zpráva rok 2008 [online]. Turnov: Panochova nemocnice Turnov s.r.o., 2009 [vid. 2012-02-13] Dostupný z <http://www.nemtur.cz/user/data/download/VZ-PNT/VZ2008.pdf>

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů. [online]. [vid. 2011-11-06] Dostupný z [http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-Sb-zakon-o-obcich-\(obecni-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-Sb-zakon-o-obcich-(obecni-zrizeni).html)

Zákon č. 129/2000 Sb. [online]. [vid. 2011-11-06] Dostupný z [http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-Sb-zakon-o-krajich-\(krajске-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-Sb-zakon-o-krajich-(krajске-zrizeni).html)

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v platném znění [online]. [vid. 2011-11-08] Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/zakony_1155.html

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů [online]. [vid. 2012-03-25] Dostupný z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-243>

Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2010 [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky - Sekce fondů EU, výzkumu a vývoje, 2011 [vid. 2012-03-25] Dostupný z <http://www.mpo.cz/dokument90013.html>